

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

4/2017

**Kaupungistumisen
veto- ja työntövoima
s. 4-5**

**Asukkaat
kehittävät
Hakunilaa ja
Myllypuroa
s. 6 ja 10**

**Kuvia
Asunnottomien
yöstä
s. 3**

**Lahden
asuntoseminaarin
aineistoa
s. 7-10**

Asukasliitto ry
 Vuosaarentie 6 a B, 00980 Helsinki
 p. 045 132 8404
 asukasliitto@asukasliitto.fi
 www.asukasliitto.fi

Toimisto avoinna ma-pe klo 9-15. Tapaamiset vain ennalta sovittuina.

Perustettu vuonna 1974, jäsenenä yhdistyksiä ja henkilöjäseniä ympäri Suomen. Jäsenmaksu vuonna 2017 on 28 euroa/henkilöjäsen. Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen alkaen 40 euroa. Liitto julkaisee Asuminen & Yhteiskunta -lehteä.

Asukasliitto toimii hyvän, kohtuuhintaisen ja terveellisen asumisen puolesta ja asukkaita palvelevan, kestävästi kehityksen ratkaisut huomioivan asuin ympäristön puolesta.

Asukasliitto yhdistää asukasyhdistykset ja muut yhteisöt, vuokra-asukkaat, omistusasukkaat, osaomistusasukkaat, omakotitaloasukkaat valtakunnallisesti vaikuttavaksi liitoksi ja verkottaa ne kansainvälisiin organisaatioihin.

Asukasliitto reagoi nopeasti asuntopolitiikan muutoksiin ja tuo esiin asukkaiden näkökulman. Asukasliitto osallistuu ja vaikuttaa valtakunnalliseen päätöksentekoon. Asukasliitto seuraa asumisen kehityssuuntia Euroopassa voidakseen edistää hyvien ja torjua huonojen vaikutusten siirtymistä Suomeen.

Asukasliitto neuvoo vuokra-asukkaita, asuntoyhtiön osakkaita, asukkaiden yhdistyksiä, asukas- ja talotoimikuntia asumisterveys- ja asuin ympäristöasioissa. Asukasliitto kouluttaa teemapäivillä, seminaareissa, taloyhtiöiden koulutus- ja informaatiotapahtumissa sekä asukas- ja talotoimikuntien tapaamisissa.

Puheenjohtaja
 (tiedotus ja lehdistö)
 Duncker Hans, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja
 Rantanen Tarja

Toiminnanjohtaja
 Kärkinen Carita

Asukasliitto ry:n hallitus 2017-2018

Anttonen Pasi
 Karjalainen Katja
 Kärkinen Carita
 Nikula Unto
 Poutanen Martti
 Raatikainen Tapani
 Tasanen Jari

**Asukasliiton
 puhelinneuvonta kaikille**
 p. 0600 972 72
 (puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
 p. 050 339 1150.
 Puhelinneuvonta arkisin klo 10-14.

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 4/2017

Päätoimittaja: Risto Kolanen
 P. 0400 204 844
 risto.kolanen@pp.inet.fi (juttuideat, tekstit)

Toimituksen kuva- ja uutisposti:
 asuminenyhteiskunta@gmail.com

Toimitus: Unto Nikula, Riitta Salasto

Kuvaaja: Katja Karjalainen
Kuvaaja & oikoluku: Carita Kärkinen
Kierrätysidean kuva & teksti: Katja Karjalainen

Numerossa avustivat: Hans Duncker, Burhan Hamdum, Mari Heitto, Hilka Kotkamaa, Hannele Lautiola, Tuula Mikkola, Elisa Mäkinen, Marianne Roivas, Arto Timonen, Ilona Tyystjärvi, Kati Tyystjärvi, Päivi Boström, Milja Veini, Jari H.K. Virtanen ja Kirsi Pitkäranta.

Kannen kuva: Carita Kärkinen
 Skatanniemi, Vuosaari (Helsinki)

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2017
Painosmäärä: 4 000 kpl

Syksyisiä mietteitä

Olen syksyn mittaan useasti pysähtynyt miettimään, mistä oikein kiikastaa kun kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen ei nouse edes MAL-sopimusten tavoitetasolle. Silti kerrotaan, että asuntorakentamisen volyyymi on historiallisen suuri. Kohtuuhintaisuuden puute on pitkään keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja osin Tampereelle. Nyt kun teollinen toiminnallisuus elpyy Varsinais-Suomessa todella ripeästi ja mittavasti, tulee asuntojen puute puskemaan hintoja ylöspäin myös siellä.

Ajatukseni ja tuumailuni aiheen ympärillä on ollut sellaista "Havukka-ahon ajattelijan -tyyppistä". Eihän ne herrat sentään ihan kaikkia hullutuksia keksi. Kehityksessä on selkeä, joskin vaikeasti havaittava polku. Virallinen suhtautuminen yleishyödylliseen asuntotuotantoon (= ARA-rajoitusten piirissä olevat) muuttui, kun tänä vuonna määrättiin pääkaupunkikuntiin vuokralaisille tulorajat. Asian käynnistäjänä oli selkeästi Valtionvarainministeriö. Kyynisimmät tarkkaajat sanoivat heti, että näin hoidetaan asiakkaat asuntomarkkinoille ilmestyneelle ARA-rajoituksista vapaalle vuokra-asuntokannalle.

Sitten ilmeni, että yleishyödyllisen vuokra-asuntotuotanto on nyt mieluummin asumisoikeusasuntoja. Sillekin asialle löytyy hyvinkin kyyninen selitys, jota en tässä yhteydessä yritä avata. Tulorajat ovat askarruttaneet koska niiden välilliset vaikutukset ovat kohtuullisen ilmeiset. Emme Asukasliitossa ole koskaan arvottaneet ihmisiä heidän elämäntilanteensa mukaan, en tee sitä myöskään tässä. Tosiasia on se, että sosiaalisesti ehjä elämäntilanne muodostuu ennen kaikkea kahdesta päätekijästä; oma asunto ja vakituinen työpaikka. Kun nämä asiat ovat kohdillaan, on ihmisellä paremmat henkiset resurssit toimia yhteisten asioiden hyväksi, kuin esimerkiksi työtön minimitoimeen-

tulon varassa elävällä naapurilla. **Tulorajojen tuominen takaisin** korkotuettuun vuokra-asumiseen kasvattaa riskiä, että asukkaiden yhteisöllinen omatoimisuus vähenee oleellisesti. Ministeriöissä on selvästi ollut vaikeuksia ymmärtää, että yleishyödyllisesti rakennettu asunto on asujansa koti siinä missä rivitalo-osake Espoon Westendissä. Vuokralainen, joka maksaa vuokransa itse ansaitsemallaan rahalla, on lisäksi huomattavan sitoutunut kotiinsa. En lähde tässä heittelemään lukuja, mutta on selkeää näyttöä siitä, että sitoutunut ja yhteisöllinen asuminen säästää huomattavia rahoja vuosien varrella.

Siis olinko ymmärtänyt oikein? Ensin hädätään itsellisesti toimivat vuokralaiset, jolloin jäljelle jäävän ja tilalle tulevan asujaimiston sosiaalinen kantokyky heikkenee. Tämä johtaa kuluttavampaan asumiseen, joka jatkuu niin, että rakennuksia ei kannata saatavissa olevan vuokratason puitteissa korjata. Silloin ratkaisuksi jää häätää vuokralaiset, irrottautua ARA-rajoituksista, tehdä kevyt pintatuu- nauus ja myydä asunnot ylihintaan nuorille pareille.

Pitkin syksyä työnsin nämä kuvat mielestäni kuitaten ne valkoisina pilvenhattaroina sinisellä taivaalla, eli ei substanssia. Yllättäen sain vahvistuksen ajatuksilleni VM:n neuvottelevalta virkamieheltä. Hän piti alustuksen eräessä vuokra-asumisen tulevaisuutta käsittelevässä seminaarissa. Puhujalla oli toki eräänlainen opponentin rooli, mutta niin kuin sanotaan "totta toinen puoli". VM:n kansantalouselosaston näkemys on se, että yleishyödyllinen asuntorakentaminen on häiriökätkijä markkinoilla. Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen noususuhdanteiden aikana vie kapasiteettia vapaarahoitteisilta (siis markkinahintaisilta) toimijoilta ja nostaa välillisesti rakentamisen kustannuksia.

Ratkaisuksi tarjottiin se, että yleishyödyllisesti saa rakentaa

Puheenjohtajan palsta

vain laskusuhdanteiden aikana ja asunnot on allokoitava, osoitettava vain tuloja vaille oleville tai ainakin mahdollisimman pienituloisille. Vaikka esitys oli tehty "kieli poskessa" jouduin kysymään, että onko se VM, joka nykyään määrää, koska on nousu- ja koska laskusuhdanne maassamme. Toinen selkeä tulema tällaisesta ajattelusta on ilmaista sloganina, joka on osoitettu Leena Lähihoitajalle noususuhdanteessa: "Tervetuloa Leena Helsinkiin, maamme ainoaan metropoliin. Sinua odottaa täällä asumisen velkavankeus ja ruuhkaiset, aina auki revityt kadut. Helsingissä viihdyt!" Leena pakkaa heti vähäiset tavaransa ja rientää Helsinkiin – onhan siellä työpaikka, muusta viis.

Lopuksi kysyn ihan vakavissaani: Onko valtiovarainministeriön tehtävä ajatella sellaisia ratkaisuja, jotka toteen näytetysti ovat johtaneet muualla Euroopassa sen tasoi- seen ghettoutumiseen, että asian korjaamisen kanssa kipuloidaan muutama sukupolvi eteenpäin?

Hyvää ja Rauhaa Joulua jokaiseen Suomen kotiin,

Hans Duncker

Asukasliiton puheenjohtaja

Katja Karjalainen

Hösten och irrande tankar

Detta nummer av A&Y behandlar än en gång problematiken kring bostadspriserna. Vi drog ett välbesökt seminarium i Lahtis med siktet inställt på framtiden. Två unga damer **Maria Ohisalo** (H:fors stadsstyrelse, grön) och **Eveliina Heinälouma** (ordf. i SDP:s fullmäktige-grupp) höll toppenintressanta anföranden om sina visioner beträffande boendet i huvudstadsregionen. Husbyggnad är en långsam process och därför är det extra värdefullt att få ta del av synpunkter som kommer från människor som bor här ännu på 2060-talet.

I ordförandes spalt tar jag ännu

en gång upp frågan om statsmak- tens inställning till social byggnation. När Finansministeriet ställer upp och berättar offentligt att samhällsekonomiska avdelningen anser räntesubventerad produktion av hyresbostäder vara ett störande fenomen för byggbranschen, vet vi i varje fall hur landet ligger. Dyliga tankar och påverkande i det stilla har och kommer att få mer och mer riksomfattande betydelse.

Bostadsbristen är redan ett faktum i Egentliga Finland och blir snart aktuell i Vasa-nejden. Det är ju nog så galet, att när vi behöver mera händer och hjärnor i områden som har uppsving, kan folk inte

flytta till dessa orter där det finns arbete.

Boendeförbundets år går till ända i en positiv atmosfär. Medlemsantalet ökar stadigt både beträffande personmedlemmar och samfund. Rådgivningsservicen behövs lika mycket om inte mera än tidigare. Det känns skönt att veta att vi behövs.

Jag tillönskar alla våra läsare en God och Fridfull Jul!

Med vänlig hälsning,

Hans Duncker
 ordförande

Hyvää Joulua!

Kuvia Asunnottomien yöstä Dallapénpuistossa

Tunsin olevani liian hyvässä kunnossa saadakseni asunnon, kunnes ymmärsin, että ansaitsen oman kodin kuten kaikki muutkin. Olen nukkunut ystäväni luona, ja äitini. He ovat minua hyvää hyvyttään majoittaneet. On tarjottu apua, mutta ylpeyteni estää minua vaivaamasta ketään, Hemppa kertoo **Ulla Pyyvaaran** kirjoittaman ja **Arto Timosen** kuvaamassa tuoreessa valokuvakirjassa *Naamat – tarinoita asunnottomuudesta* (Into 2017). Se jaettiin Helsingin Asunnottomien yössä myös ministeri **Kimmo Tiilikaiselle**.

Olimme kuvaajan kanssa taas Asunnottomien yössä 17.10. Kaupunki täyttyy tapahtumista mm. Kalliossa, Vallilassa, Hermannissa, Kontulassa, Myllypurossa ja Malmilla. Teemana on asunnottomien itsemääräämisoikeus.

Katja Karjalaisen ottamia kuvia julkaistaan Harjun nuorisotalon ja Dallapénpuiston pää-tapahtumasta. Tapahtumaa on vietetty 1990-luvun lopulta YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä ympäri Suomea.

Asunnottomien yö -kansalaisliike tukee jokaisen perusoikeutta vakinaiseen asuntoon, omaan kotiin. Harjun nuorisotalon "takalava" on vanha parihuone entiselle ruumishuoneelle. Paikka on parempi kuin Hakaniemen tori tai Vaasan aukio, josta kulkue lähti.

Emme kuulleet vain hurskaita puheita, vaan myös käytännön tekoja. Kodittomille jaettiin vaatteita, hygieniavälineitä, leipää ja säilykkeitä. Ilmaiset parturi- ja kampaamopalvelut olivat kysytyjä. Useiden järjestäjien ja tukijoiden makkara- ja soppatarjoilu toimi järjestyneen hyvin. Ilta huipentui Palefacen esiintymiseen. Emmauksen kirpputorilla, Mäkelänkatu 54, oli esillä **Tiina Meltingin** asunnottomuuskokemusta käsittelevä Rajatila-näyttely.

Hajasijoitettuja asuntoja vähän

Jokaisella tulisi olla oikeus omaan asuntoon ja niihin tukitoimiin, joita itsenäinen asuminen vaatii. Asunnottomien kohdalla nämä oikeudet eivät aina toteudu.

Tällä hetkellä suuri ongelma on hajasijoitettujen asuntojen vähäisyys. Asumisyksikössä asuu väkeä, joille asunto ihan tavallisessa kerrostalossa sopisi paremmin. Tarvitaan lisää hajasijoitettuja tukiasuntoja, joihin ihminen voisi saada tarvitsemansa tuen. Tämä toisi myös tarvittavaa kiertoa asumispalveluihin, linjaa Vailla vakinaista asuntoa ry:n toiminnanjohtaja **Sanna Tiivola**.

Syyskuussa 2017 Helsingissä asunon tuen jonossa oli 520 asunnottomia. Lisäksi mielenterveysasiakkaiden asumispalveluihin jonotti 172 henkeä. Asunnottomuus pitkittyy, kun sopivaa asuntoa ei pystytä osoittamaan nope-

Käytännön lähimmäisen rakkautta. Tyytyväinen koditon parturissa. Lehdellä oli lupa kuvan ottoon.

Asunnottomuuden poistaminen kuuluu kaikille. Aalto-yliopiston muslimiöpiiskelijat jakavat ruokaa.

asti. Toisaalta asumisyksiköissä asuu ihmisiä, jotka toivovat muuttoa tavalliseen vuokra-asuntoon, mutta eivät pääse muuttamaan pitkien jonojen vuoksi.

Kodittomia on maassa noin 7 000, suurin osa pääkaupunkiseudulla. "Naamat" – kirjassa ääneen pääsevät asiantuntijat sekä kadun varsinaiset ekspertit, asunnottomat. Esiin piirtyy köyhyys, leipäjonot, ruuan dyykkaus, verkkokellari, kaverin sohva, päihdeet, prostituutio, väkivalta, vankila, asumisyksikkö – ihminen, joka on aina arvoitus, ellei tunne hänen tarinaansa.

Juuri ilmestynyt Naamat-kirja antaa kasvat kodittomien elämälle ja toiveille. Kirjakannen kuva: Arto Timonen.

Kuvat: Katja Karjalainen
Tekstit: Risto Kolanen

Sarana-yhtye soittaa ilmavaa rockia arjen pienistä havainnoista.

Tummuvassa illassa todella hieno oli Maria Baric Companyn Toiveiden Taivas-tuliesitys.

Harri Saksala lauloi parihuoneen lavalla "Siks' oon mä suruinen" slangiksi Yrjänä Sauroksen kitaran tuella Stadin Slangin ohjelmassa.

Asuntopaneeli tiukoilla kuvassa, mm. valtuutettu Silvia Modig (vas.), ministeri Kimmo Tiilikainen ja oppositiojohtaja Antti Rinne.

Asuntopolitiikan kehittämiskohteita tutkittiin Kaupungistumisen veto- ja työn

Myös valtakunnan korkeimmat päättäjät ovat huolestuneet pääkaupunkiseudun asunto-ongelmasta, asumisen kalleudesta ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vähydestä.

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan teettämässä tutkimuksessa arvioidaan, että pääkaupunkiseudun asunto-ongelmat voivat heikentää koko Suomen taloudellista kasvua ja kilpailukykyä. Asuntopolitiikan kehittämiskohteita koskevan tutkimuksen tavoitteeksi asetettiin tuottaa päätöksentekijöille sellaista tietoa, johon pohjautuen on mahdollista lisätä kustannustehokkaasti asuntopolitiikan positiivisia vaikutuksia.

Valiokunnan linjausten mukaan tutkimuksessa tuli tarkastella erityisesti pääkaupunkiseudun asunto-ongelmia sekä niiden syitä ja vaikutuksia. Toisena kohteena oli asumisen tukijärjestelmien ongelmakohtien ja vaikuttavuuden arviointi, kirjoittaa tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja **Eero Heinäluoma** (sd.) tutkimuksen alkusanoissa.

Kaupungistuminen

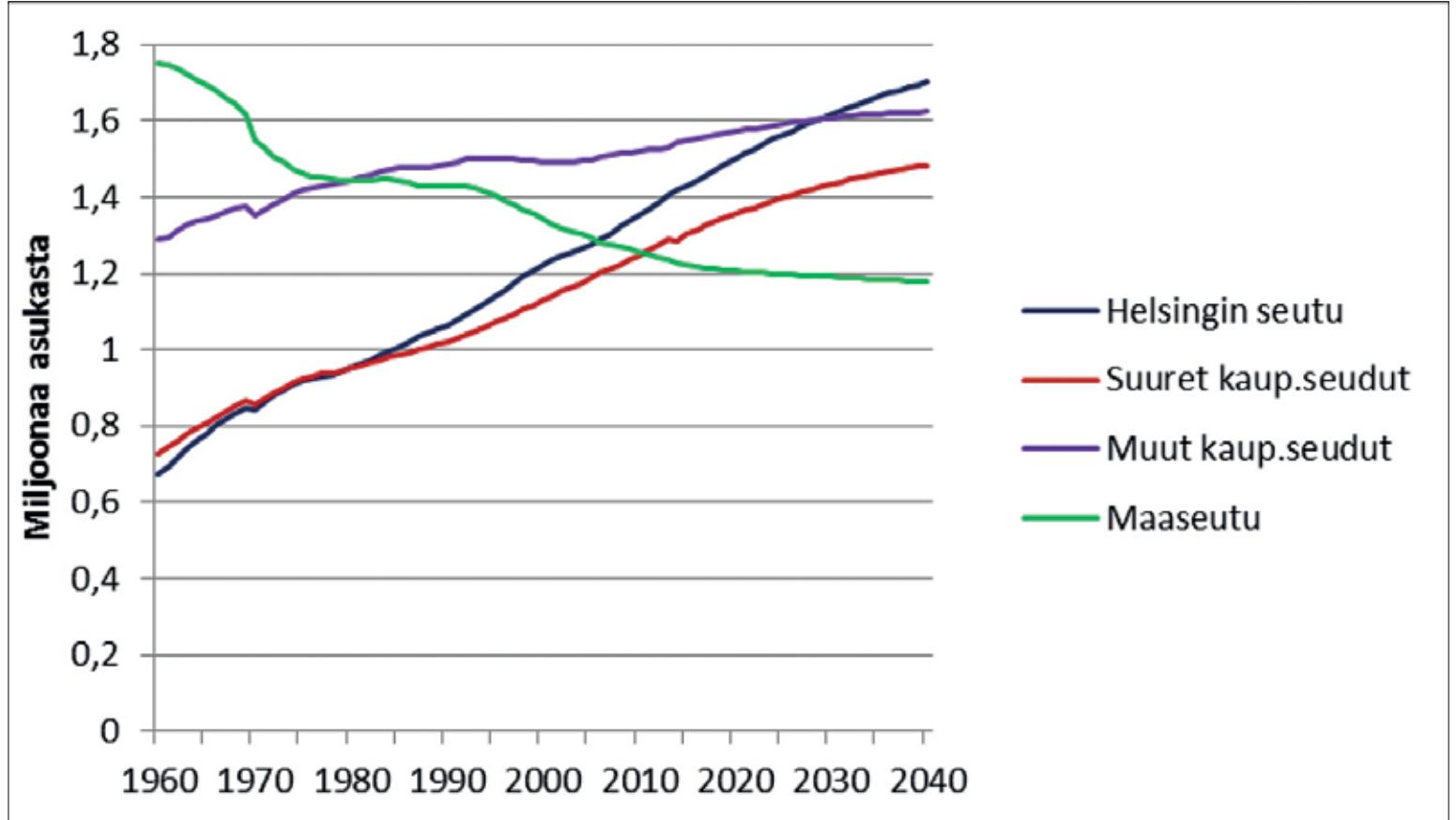
Viime vuosikymmenen lopulla käynnistynyt finanssikriisi joudutti voimakkaasti urbanisaatiota, kaupungistumista. Talouden voimakas ja nopea taantuminen aiheutti työttömyyttä ja monenlaista epävarmuutta kotitalouksissa. Tätä edeltänyt kehitys, niin sanottu Nurmijärvi-ilmiö, eli esikaupunkien pientaloalueiden vetovoima, kääntyi päinvastaiseen suuntaan. Samanaikaiset geografiset, väestötieteelliset tekijät eli väestön ikääntyminen ja maahanmuuton kiihtyminen, ovat aiheuttaneet eläkeikäisten ja yksinasuvien muuttohalukkuuden esikaupunkien pientaloista keskustojen kerrostaloihin. Kasvava maahanmuuttajataustainen väestö hakeutuu ensi sijassa kaupunkien vuokra-asuntoihin.

Alueellinen eriytyminen tuotannon, työmarkkinoiden, väestön ja asuntomarkkinoiden suhteen kytkeytyy vahvasti kaupungistumiseen, joka Suomessa jatkuu nopeampana kuin useimmissa Pohjois- ja Länsi-Euroopan maissa. Muualla kaupungistuminen on alkanut aikaisemmin, ja edennyt pitemmälle. Suomessa kaupunkiväestön osuus maan koko väestöstä on 69 %, kun koko EU-alueella kaupunkiväestön osuus on 75 % ja monissa Pohjois- ja Länsi-Euroopan maissa yli 80 %, mm. Ruotsissa 85 %.

Keskittyminen

Tuotantotoimintaa ja väestön keskittymistä ohjaavia tekijöitä ovat urbaanien ympäristöjen tarjoamat edut sekä yritystoiminnalle että kuluttajille. Kaupunkialueen suuri koko tarjoaa suuren markkina-alueen, jonka mahdollistama tuotannon ja kulutuksen monipuolisuus tukevat pidemmälle menevää erikoistumista. Etuja syntyy myös kuljetus- ja kommunikaatiokustannuksissa.

Suomessa pääkaupunkiseudun osuus maan koko pinta-alasta on 0,2 %, väestöstä 20 % ja bruttokan-

Kuvio 1: Väestö aluetyypeittäin 1960–2015 sekä väestöennuste vuoteen 2040. Lähde. Tilastokeskus: väestötieto ja alueellinen väestöennuste 2015. Alueluokittelu: Seppo Laakso.

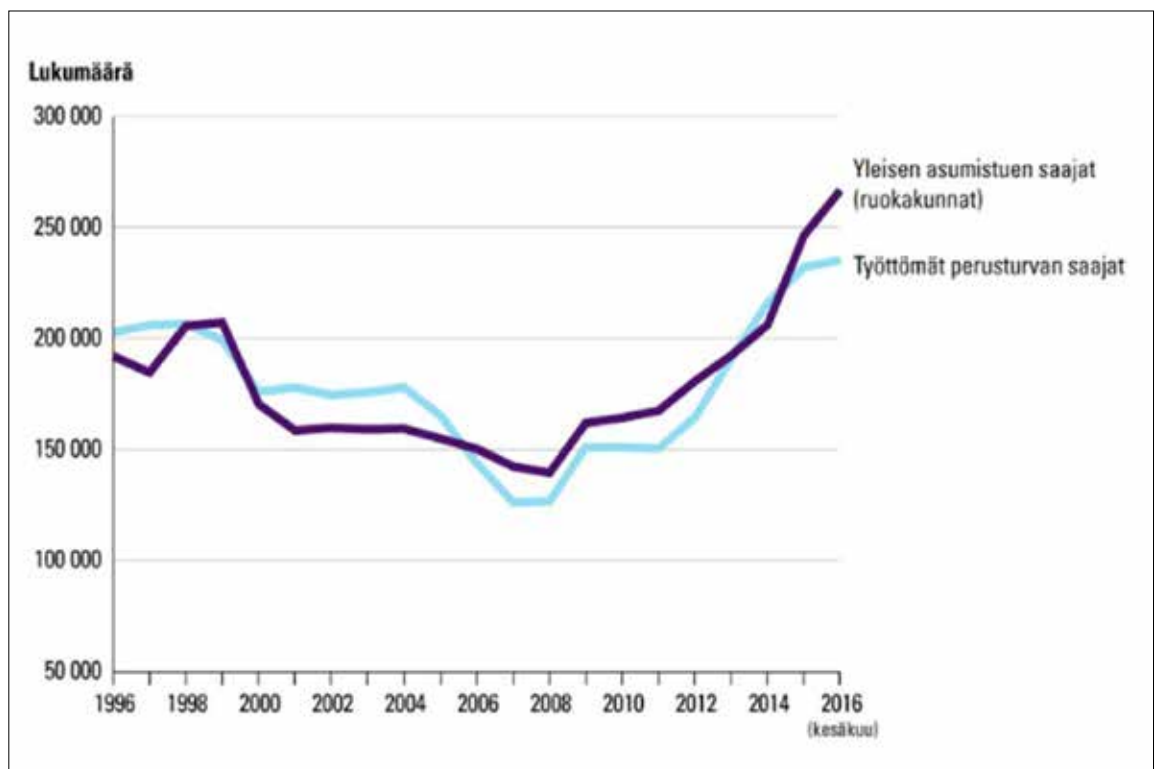
santuotteesta 30 %. Pääkaupunkiseudun bruttokansantuote asukasta kohti on kaksinkertainen Suomen maaseutualueisiin verrattuna.

Tuotannon, työpaikkojen ja koulutuspaikkojen keskittyminen suurille kaupunkiseuduille on vaikuttanut ja tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan voimakkaasti muutoliikkeeseen ja väestökehitykseen. Jo vuosikymmenien ajan voimakkain väestön ja työllisyyden kasvu on painottunut Helsingin seutuun ja kuuteen muuhun suureen kaupunkialueeseen. Tilastokeskuksen vuoteen 2040 ulottuvissa väestöennusteissa keskusalueiden kasvu jatkuu voimakkaana ja myös muiden kaupunkiseutujen asukasluvut kasvavat samalla kun maaseudun väestönlaskun odotetaan jatkuvan. (Kuvio 1)

Kohtaanto-ongelma

Asuntopolitiikalla voidaan vaikuttaa koko valtakunnan taloudelliseen kehitykseen. Tutkimuksen mukaan asuntopolitiikan vaikutukset ulottuvat aluetalouteen, työmarkkinoihin ja tulonsiirtoihin, joita ei kuitenkaan nykyisellään maankäyttö- ja rakennuslaissa huomioida. Asumistuki tulisi nähdä alueellisen työmarkkinaliikkuvuuden mahdollistajana. Valtakunnallisesti keskeinen ongelma on asuntojen kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelma, joka näkyy sekä pääkaupunkiseudun asuntojen hintojen ja vuokrien huomattavana nousuna, että tyhjien asuntojen ongelmana syrjäseuduilla.

Pääkaupunkiseudun asuntopula on seudullinen ongelma, jonka ratkaisemiseksi tarvitaan seudullista yhteistyötä. Tutkimuksessa suo-

Kuvio 2: Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat ja työttömät perusturvan saajat vuosina 1996–2016. Lähde: Kela

sitellaan laajempaa keskustelua ja parempia foorumeita nykyisen sisäänpäin kääntyneen kunnallisen kaavoituksen sijaan. Aluesuunnitteluun tarvitaan pitkäjänteisyyttä. Valtion osallisuus MALPE-kehityksessä (maankäyttö, asuminen, liikenne, palvelut ja elinkeinot) on oleellista. Tämän vuoksi MAL-aiosopimuksia tulee kehittää pitkäaikaisemmiksi ja hallituskausien ylittäviksi.

Tutkijoiden suositus on, että ARA-varallisuutta tulisi ohjata kaupunkirakenteen ja asumista edistävän infrastruktuurin kehittämiseen. ARA:n sitoumukset voitaisiin kattaa

valtion budjetista ja sen varallisuutta hyödyntää esimerkiksi asemansuutujen kehittämisessä.

Asumisen tuet

Asumistuen katsotaan olevan edelleen tärkeä ja oleellinen tukimuoto, mutta mikäli asuntojen tarjontaa ei saada nostettua, joudutaan asumisen tukia maksamaan yhä enemmän. Asuntomarkkinoiden heikko toimivuus rajoittaa työllisyysasteen nousua koko maassa, tutkimuksessa todetaan.

Yhteiskunnan kontrolloimaa asuntokantaa tarvitaan etenkin

kasvavissa kaupungeissa. Syrjäytymisen ja segregaaation ehkäisemiseksi tulee ARA-asuntoja ja muita asukasvalinnaltaan kontrolloituja asuntoja rakentaa myös korkean tonttihinnan alueille. ARA-rahoituksen ehdot tulisi muuttaa siten, että ne kannustavat kuntia ja jäljellä olevia voittoja tavoittelemattomia rakennuttajia tuottamaan enemmän yhteiskunnan kontrolloimaa asuntokantaa. Tutkimus suosittelee, että asumistukia tulisi suunnata enemmän korkean tonttivuokran kompensoimiseksi.

Pienen asuntotuotannon määrän

työvoimat

yhtenä seurauksena pääkaupunkiseudun asuntojen hinta- ja vuokratason ero verrattuna muuhun Suomeen ja useisiin Euroopan maihin on noussut erittäin korkeaksi. Osin tämän seurauksena asumisväljyyden kasvu on pysähtynyt ja asunnottomuus jälleen yleistynyt pääkaupunkiseudulla 2010-luvulla.

Asumisen tukijärjestelmä on yhteiskunnan tärkein työväline asuntopoliittikan tavoitteiden edistämiseksi. Tukijärjestelmä voidaan jakaa kysyntätukiin ja tarjontatukiin.

Pääasiassa vuokra-asumiseen kohdistuvat tarjontatuet eli asumistukimenot ovat kasvaneet voimakkaasti 2010-luvulla, ja niiden kokonaismäärä oli yli 1,9 miljardia euroa vuonna 2016. Tuen piirissä olevien ruokakuntien määrä on kasvanut voimakkaasti niin sanotun finanssikriisin myötä. (Kuvio 2)

Asumisen tarjontatuet koostuvat asuntoproduktioon suunnatuista ARA:n korkotuista, takauksista ja suorista avustuksista sekä tonttivuokrien subventioista. Tarjontatukien rahalliset kustannukset yhteiskunnalle ovat supistuneet 2010-luvulla korkotason laskun ja sen myötä korkotukien supistumisen vuoksi.

Asuntomarkkinoiden ja -politiikan nykytila

Asunto on kotitaloudelle jokseenkin välttämätön. Jokaisen on asuttava jossakin. Asunto on kallis hyödyke, ja omistusasunnot ovat kotitalouksien

Eduksen tarkastusvaliokunnan tutkimuksesta löytyy ylevä lause: ”Suomessa harjoitetun asuntopoliittikan tavoitteena on oltava kohtuullisten asumiskustannusten ja tyydyttävän asumistason turvaaminen kaikille asukkaille.” Tämä toteamus kuuluu laittaan aina mukaan – mitä sillä sitten itse kukin tarkoittaa tai ymmärtää.

Eduskunnassa on koko joukko kuntapäätäjää, ja heilläkin on koko ajan valmiina vastauksena se sama hokema, että kuntien pitäisi varmistaa kaavoitetun rakennusmaan tarjonta, jotta saataisiin niitä kohtuuhintaisia asuntoja riittävästi. Tuolla hokemallahan pääsee kyllä kätevästi luiskauttamaan itsensä kaikesta tähän liittyvästä vastuusta.

Sehän tiedetään, että kunnat/kaupungit omistavat suuren osan kaikesta rakentamattomasta maasta alueillaan. Sen kun päättäjät kaavoista, ja alkaisivat rakentamaan. Mutta kun ne samat päättäjät ohjaavat esimerkiksi kuntien valtionosuus-vipusimella

kuntatalouksia, ja sitä kautta kuntapäätäjää ja nämä taas ovat – muiden ansaintamahdollisuuksien puuttuessa – pakotetut nyhtämään omistuksessaan olevista rakennusmaista mahdollisimman kovaa hintaa, on tästä kuviosta muodostunut umpikuja, josta ei tunnuta päästävän eteenpäin millään konstilla.

Kun työvoimalle on kysyntää ruuhka-Suomessa, ja sen myötä asunnoille on kysyntää samoilla alueilla ja puhutaan kohtaanto-ongelmasta, niin voinee kysyä että kenen intressejä palvelee tämän työvoimapula-asuntopula -ongelman ylläpitäminen? Miksi sekä maan hinta, että rakentaminen yleensäkin ovat kasvukeskuksissa selvästi kalliimpaa, kuin missä tahansa toisaalla Suomessa?

Muuta järjestäystä vastausta tähän ei liene kuin, että koska tämä kaikki toimii vain markkinavetoisesti, on jokaisessa mahdollisessa saumassa joku välistävetäjä, joka haluaa maksimaalisen osuuden itselleen,

Kommentti

maksettakoon se sitten vaikka yhteisestä kassasta eli verovaroin kustannetusta asumistukipotista.

Koska ongelmat aivan ilmeisesti tiedostetaan valtakunnan kaikilla tasoilla ja tahoilla, miksi asialle ei tehdä mitään?

Pannaan markkinat kuriin, vaikka vuokra- ynnä muin sääntelykonstein sen sijaan, että päivitetään vaan koko ajan kasvavia asumistukimenoja!

UN

sien tärkeimpiä varallisuuskohteita. Suomessa keskikokoisen rivi- tai kerrostaloasunnon markkinahinta on noin 3,5-kertainen ja pääkaupunkiseudulla yli 4-kertainen keskivertokotitalouden käytettävissä olevaan vuosituloon verrattuna. Asumismenoihin (vuokra-asunnon vuokra tai omistusasunnon käyttö-

kustannus) kuluu keskimäärin neljännes suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevista tuloista.

Tutkimuksen lopputulemana on, että suurilla kaupunkialueilla kaavoitettua rakennusmaata on niukasti suhteessa väestön ja yritysten määrään. Siitä syystä maan markkinahinta on korkea, mikä hei-

jastuu asuntojen hintoihin ja asumiskustannuksiin. Suurilla kaupunkialueilla heikkolaatuisimmankin asunnon markkinoilla määräytyvä vuokrataso on korkea suhteutettuna pienituloisimman väestön maksukykyyn. Tämä johtaa siihen, että ilman yhteiskunnan tukitoimia osa väestöstä joutuisi kokonaan asun-

tomarkkinoiden ulkopuolelle ja osa asumaan ahtaasti tai puutteellisesti.

Unto Nikula

Tutkimus löytyy

kokonaisuudessaan osoitteesta: www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/julkaisut/Sivut/Tarkastusvaliokunnan-julkaisuja

Putkiremonttibarometri 2017

Isännöintiliiton Putkiremonttibarometri 2017 paljastaa, että putkiremonttien hintataso ei ole juuri noussut, vaikka näin pelättiin.

– Markkinat eivät ole vielä ylikuumentuneet putkiremonttien lisääntymisestä huolimatta. Vaikka hintakehitys on ollut maltillista, taloyhtiöissä selvästi odotetaan, mitä kehitystä putkiremonttien haitta-ajoissa ja menetelmissä tapahtuu, sanoo Isännöintiliiton tutkimuksen ja kehityksen asiantuntija **Pekka Harjunkoski**.

Odottaminen on harvoin taloudellisesti järkevää, sillä putkiremonttien hinnat tuskin kääntyvät laskuun. Asuinrakennuksista 40 prosenttia on tulossa korjausikään 10 vuoden sisällä, joten remontti-kohteita riittää.

Lisäksi Putkiremonttibarometri osoittaa, että yli kaksi kolmasosa putkiremonteista aloitetaan vasta, kun putkisto on jouduttu paikkaamaan. Putkiremontti on aina mahdollisuus kohentaa asumisen viihtyvyyttä ja omaisuuden arvoa, joten sitä ei kannata viivästyttää.

Keskimäärin putkiremontti maksaa noin 600 euroa neliötä kohden, mutta hintavaihtelu on suurta. Kustannuksiin vaikuttavat rakennuksen ikä, koko ja tyyppi sekä rakennustöiden laajuus eli korjataan muun muassa kylpyhuoneet, uusitaan sähköjohdotukset tai tehdäänkö samalla muita remontteja.

– Putkiremonttien hintoja ja aikatauluja on turha vertailla, sillä jokaisessa taloyhtiössä putkiremontti on sellainen kuin osakkaat yhtiökokouksessa päättävät. Jos osakkaat ovat valmiita panostamaan esimerkiksi kylpyhuoneiden materiaaleihin ja varustetasoon, remontin kustannukset nousevat merkittävästi, Harjunkoski huomauttaa.

Isännöintiliiton mukaan putkiremonttien hintoja on vaikea jopaa mahdotonta, ja turhaa vertailla koska jokaisen talon putkiremontti on erilainen. Taloyhtiön asukkaat itse päättävät, mitä, miten ja millä menetelmillä tehdään. Tässäkin on kuitenkin hyvin selvä hintaero pääkaupunkiseudun ja muun maan

Kustannukset: €/vastikeneeliö (sis. alv.)

KOKO MAA YHT.	alakvartii	mediaani	yläkvartii	keskiarvo
Sisäpuolisilla menetelmillä (sukitus, sujutus, pinnoitus / ruiskuvalu) toteutettu saneeraus	76	100	227	183
Ns. perinteisillä menetelmillä toteutettu saneeraus	426	645	800	624
Yhdistelmä / hybridiremontti, jossa käytetään sekä uusia että perinteisiä menetelmiä	300	492	600	490
PKS	alakvartii	mediaani	yläkvartii	keskiarvo
Sisäpuolisilla menetelmillä (sukitus, sujutus, pinnoitus / ruiskuvalu) toteutettu saneeraus	-	-	-	330
Ns. perinteisillä menetelmillä toteutettu saneeraus	694	830	1000	941
Yhdistelmä / hybridiremontti, jossa käytetään sekä uusia että perinteisiä menetelmiä	600	650	1000	746
MUU MAA, PL. PKS	alakvartii	mediaani	yläkvartii	keskiarvo
Sisäpuolisilla menetelmillä (sukitus, sujutus, pinnoitus / ruiskuvalu) toteutettu saneeraus:	71	97	123	126
Ns. perinteisillä menetelmillä toteutettu saneeraus:	277	530	680	493
Yhdistelmä / hybridiremontti, jossa käytetään sekä uusia että perinteisiä menetelmiä	224	310	511	370

välillä. (Taulukko) Pääkaupunkiseudulla kerrostalon putkiremontin hinta asunnon neliötä kohti voi olla jopa kaksinkertainen muuhun maahan verrattuna.

(Isännöitsijäliitto, UN)

Putkiremonttibarometri löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta: www.Isannointiliitto/putkiremonttibarometri-2017

Tulevaisuuden Hakunila rakentuu pala kerrallaan

Hakunilan vahvuutena on runsaat ja tiiviit yhteisöjen verkostot. Se valittiin vuoden kaupunginosaksi 2015. Eri kulttuureista lähtöisin olevat ihmiset tulevat entistä paremmin juttuun keskenään ja puhaltavat yhteen hiileen. Vaikeampia vuosia on ollut, mutta nyt suunta on eteenpäin.

Hakunilan kaupunginosa Itä-Vantaalla rakennettiin Häkansbölen kartanon metsään 1970-1980-luvulla. Työn perässä pääkaupunkiseudulle muuttaneet ihmiset kansoittivat kerrostalot. Aikuiset tekivät työtä, lapset leikkivät ja kävivät koulua. Vapaa-aikana ulkoiltiin, hiihdettiin ja marjastettiin.

Lähiö kuitenkin ikääntyi, ja väki väheni. Palvelut katosivat yksi toisensa jälkeen. Asuntojen hintataso ei noussut niin paljon kuin muualla. 2000-luvulla huomattiin, että Hakunilaa uhkasi segregatio ja negatiivisia tunnusmerkkejä saattoi kasaantua.

Hakunilan vahvuutena on runsaat ja tiiviit yhteisöjen verkostot. Ne juuri kannattelivat yli vaikeiden aikojen mm. tasottaen 1990-luvun kriisejä, kun maahanmuuttajat ja kantaväestö kohtasivat. Yhteisöllisyys oli myös keskeisiä perusteita sille, että Hakunila valittiin vuoden kaupunginosaksi 2015. Kaikkien etu on, että alueen yhteisöt voivat hyvin, joten niiden toimintaa on myös tuettava kaupungin varoin. Jotain liikaa ja Hakunila on ylpeä vuoden kaupunginosaanimituksesta. Nimityksestä on nyt kaksi vuotta ja sitä ei saa unohtaa. Hakunilassa asuu mukavia ja sosiaalisia ihmisiä. Edelleen voi ostarilla todeta, että yli 20 prosenttia lähiön asukkaista on maahanmuuttajia.

Yleiskaava viitoittaa tietä

Vantaalla on syksyllä 2017 käynnistynyt uuden yleiskaavan laatiminen. Edellisen yleiskaavan tärkeimpiä linjauksia olivat yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja uusien alueiden avaamisen rajoittaminen. Yleiskaavakaudella rakennettiin Kehärata ja Kivistö,

ja pikkuhiljaa myös Vantaan vanhojen lähiöiden kohentamiseen on saatu vauhtia.

Hakunila ei ole ongelmalähiö, mutta vaatii silti erityiskohtelua. Osa uudistuksista on jo meneillään. Uusia asuntoja rakennetaan *Destian* entiselle varikkoalueelle, Kormuniittyyn kaavoitetaan ekotaloaluetta ja kaupungin varikko siirtyy jätevoimalan viereen, jolloin sen tilalle saadaan asuntoja.

Kehitystoimet ovat oikean suuntaisia, mutta vielä riittämättömiä. Hakunilan saaminen oikeille raiteille edellyttää oikeita toimenpiteitä, ja onkin hyvä, että yleiskaavatyön yhteydessä *pikaraitiotieratkaisu Länsimäki-Hakunila-Tikkurila* selvitetään. On välttämätöntä, että selvitys johtaa rakentamiseen, koska muutoin Hakunilasta ei saada houkuttelevaa asuinalueita. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi on lisäksi rakennettava tasapuolisesti omistus- ja vuokra-asuntoja. Näivettyneet vanha ostari on purettava ja tilalle on rakennettava moderni tila, joka palvelee niin liiketoimintaa kuin asukkaitakin.

Häkansbölen kartanon kulttuuriperintö

Häkansbölen kartano siirtyi Vantaan kaupungin haltuun vuonna 2005. Pitkään lähes käyttämättömänä ollut kartano alkaa herätä eloon. Pehtoorin talon kunnostaminen kahvilaksi on jo alkanut ja tilakeskus valmistelelee muidenkin kartanon rakennusten käyttösunnitelmaa ja kunnostus voi alkaa. Kartanopuisto ja Kormuniittonoja entisöitiin 1900-luvun alkuperäiseen asuunsa vuosina 2008–2010, osittain EU-rahoituksella.

Puisto ja Kormuniittonoja pien-

Perinteinen Hakunila-päivä ostarilla 2015. Venäläisten lasten tanssiesitys.

siltoineen tarjoavat kesällä viihtyisän puutarhaympäristön kartanoalueella. Alueen yhdistykset ovat järjestäneet lukuisia tapahtumia jo nyt puutteellisesti varustetuissa tiloissa. Kaikki ovat olleet mukana: eläkeläiset, pioneerit, urheiluseura, työttömien yhdistys, maahanmuuttajat ja seurakunta. Häkansbölen kartanon kummit on yhdistyksistä nuorin ja keskittyy kartanon yhteisöllisen käytön edistämiseen.

Yhdistysten ja asukkaiden mahdollisuudet käyttää tiloja edelleen onkin turvattu. Häkansbölen kartano luonnonläheisenä alueella on portti myös historiaan ja mikä tärkeintä on

Jouluisissa tunnelmissa perinteisessä Kartanon joulutapahtumassa 2016. Läheisen Poni-Haan hevostallista tulee Lucia-kulkue.

nurkan takana Hakunilan suuralueella. Hakunilan keskustassa on yli 11 000 asukasta ja suuralueella 30 000 asukasta.

Kati Tyystjärvi
Häkansbölen kartanon kummit ry:n puheenjohtaja, Vantaan kaupunginvaltuutettu (vas.)

Tsemppataan yhdessä – monikulttuurisuus elää ja vaikuttaa

Vantaan monikulttuurisuusasioita hoidetaan luontevasti yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa. Vantaalla toimii *Monikulttuuriasioiden neuvottelukunta*. Kokeilualueena on ollut vuodesta 2014 lähtien Hakunila, jonka väestöstä 24,5 % puhui vuodenvaihteessa 2016-2017 jotain vierasta kieltä äidinkielenään. Siis lähes neljännes asukkaista.

Kokeilun taustalla oli silloinen työministeri **Lauri Ihalainen**. Ideana on ollut viedä viranomaispalveluja asiakkaiden luo ja kehittää matalan kynnyksen palvelu. Kokeilua sen päättyessä arvioi myös ulkopuolinen arvioitsija, *Owalgroupp*. Tulokset olivat rohkaisevia. Maahanmuuttajien ja viranomaisten työ kehittyi vuorovaikutteisemmaksi. Silti verkkopalvelujen kehittämisen aikana henkilökohdainen yhteys asiakkaan ja työnte-

kijän välillä saattoi jäädä kaukaiseksi. Kysymykseksi jäi, voisiko tätä *Tsemppari-mallia* kehittää vielä erityisesti tueksi niille, jotka eivät sujuvasti digipalveluihin solahda.

Syntyi uusi hanke, jossa myös Hakunila on mukana vuosina 2018–2020. Vuoden alusta alkaa *Tsemppataan yhdessä – kumppanuudella työelämään!* -hanke, joka saa rahoitusta *Euroopan sosiaalirahastosta*. Mukana on nyt neljä maahanmuuttajajärjestöä: Itä-Vantaan Somalikulttuuriyhdistys Koivukylästä, Vantaan venäläinen klubi Tikkurilasta, Sahan-seura ry Myyrmäestä ja tietysti Hakunilan kansainvälinen yhdistys Länsimäestä.

Tsemppataan yhdessä -hankkeessa mallinnetaan ja kehitetään työllistämistyötä kolmikantaperiaatteella. Työvoima- ja elinkeinohallinto (Te-hallinto), järjestöt ja Vantaan kaupunki toimivat yhteis-

työssä. Jokaisella järjestöllä on oma osahankeensa, ja järjestöt voivat palkata puolipäiväiset tsempparit järjestöihin. Hankkeella on kolme työntekijää kaupungin asukaspalveluissa Tikkurilassa ja järjestöillä neljä tsempparia.

Hankeidea on jo esitelty Göteborgissa Eurocities-työpajassa. Asiantuntijakumppanit eurooppalaisista kaupungeista pitivät hankkeen ideaa erittäin mielenkiintoisena ja tunnustivat haasteet, joihin kehitetään yhteisiä ratkaisuja omista kaupungeista Euroopassa. Eurooppalaiset kumppanit havaitsivat ja ymmärsivät, että työllistämisen lisäksi hankkeessa on selvästi kyse keskinäisen luottamuksen rakentamisesta.

Hannele Lautiola
Monikulttuuriasiain päällikkö,
Vantaan kaupunki

Kuvassa vasemmalta: Ilhan Jama, Burhan Hamdon, Hannele Lautiola, Said Mohamed, Tiina Kentta, Hussein Absuge, Suvi Linden, Bassam Arslan, Svetlana Tchistiakova, Natalia Sobenina

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Eveliina Heinäluoma:

Asumisen tulevaisuus ja ihmisten arki

Asuminen on suurten haasteiden edessä Suomessa tulevien vuosien aikana. Keskusteluun liittyy monia todella tärkeitä näkökulmia – asumisen hinta ja laatu ovat vain muutamia näkökulmia aiheen ympärillä. Asumisen tulevaisuuteen liittyy kysymys siitä, millä alueilla suomalaiset asuvat?

Kiitos paljon kutsusta tulla puhumaan näin isolle joukkolle asukasyhdistysten ja –toimikuntien aktiiveja. Kaupungistuminen on maailmanlaajuinen kehityskulku, joka näkyy myös Suomessa. Myös asumisen tuet ovat olennainen osa keskustelua – millä tavalla yhteiskunnan tulee osallistua asumisen kustannuksiin?

Iso kuva muutoksessa

Suomalaisilla on vahvaa osaamista energiatehokkaassa rakentamisessa ja asumisessa, jota meidän tulee myös rohkeasti viedä maailmalle. Ellei myös kaupunkirakenteelle aseteta energiatavoitteita, jää ilmastopolitiikka tyhjiksi sanoiksi. Tästä syystä olemme Helsingissä ottaneet kaupungin tasoisiksi strategiseksi painopisteeksi kaupungin tiivistämisen. Asuntorakentamista tullaan tekemään yhä enemmän täydennysrakentamisen keinoin.

Kaupungin tiivistäminen herättää monissa kaupunkilaisissa huolia ja myös vastustusta. Huolenaiheet liittyvät usein luonnon ja virkistysalueiden häviämiseen sekä asuinalueen profiiliin muutokseen korkeiden kerrostalojen rakentamassa matalan asutokannan asuinalueelle.

Huolenaiheet ovat mielestäni usein oikeutettuja. Päätöksenteon tehtävänä on sovittaa erilaiset asukkaiden näkemykset yhteen ja löytää ratkaisu, joka säilyttää monille meille suomalaisille tärkeät puistot ja metsät lähellä kaupunkilaisia täydennysrakentamisen rinnalla.

Kannatan myös kaupunkitason rakentamisen normien ja kaavoitusjärjestämistä niin, että asuntoja saadaan rakennettua kustannustehokkaasti ja asukkaiden tarpeita ajatellen. Tässä kohtaa on kuitenkin pidettävä kiinni tarpeellisista esteettömyysäädöksistä, sillä ne palvelevat tulevaisuudessa yhä ikääntyneempää joukkoa, jonka kotona asumista halutaan tukea mahdollisimman pitkään.

Valtakunnan poliitikassa kaupunkia tulisi tarkastella omana kysymyksenään ja tehdä erilaisia ratkaisuja, jotka palvelevat maan eri osia ja mahdollistavat kasvun synnyttämisen kaupungeissa. Tarvitsemme kunianhimoista kaupunkipolitiikkaa. Koko maa hyötyy, jos kaupunkien elinvoimaisuuden vauhdittamisesta vastaisi valtioneuvostossa oma kaupunkiministeri.

Uusimpien ennusteiden mukaan on arvio vuodelle 2050: 2 miljoonaa asukasta metropolialueella! Kohtuuhintaisten asumisratkaisujen puute ei tue tätä kehityskuvaa.

Ääripäiden erot kasvavat

Yhteiskunnassamme on käynnissä kehityskulku, jossa ääripäiden välinen matka kasvaa. Tämä näkyy myös asumisessa. Toisessa ääripäässä on pääkaupungissa tarjoilijana työskentelevä perheenäiti ja toisessa finans-

sisektorilla työskentelevä korkeakoulutettu. Kummankin toiveena on asua kohtuullisen työmatkan päässä, mutta toinen joutuu laittamaan palkkapussistaan leijonanosan asumiseen.

Kohtuuhintaisten asumisen haaste korostuu entisestään etenkin pääkaupunkiseudulla. Korkea asumisen hinta vaikeuttaa jo ihmisten pärjäämistä Helsingin seudulla, kun perheet joutuvat käyttämään merkittävän osan tuloistaan asumismenojen kattamiseen. Siksi Helsinki-keskeisyys on asuntopolitiikassa oikeutettua. Tarvitsemme erityisesti Helsingin seudulle kohdennettua asuntopolitiikkaa.

Asumistapojen muutoksia tulee

Muutosta näkee myös siinä, miten tulevat sukupolvet haluavat asua. Suomalaiset ovat siirtymässä omistusasunnoista uudenlaisiin asumismalleihin. Vuokra-asumisen suosio on lisääntymässä, ja asumisesta haetaan yhä enemmän hyvinvointia. Asuntoa vaihdetaan elämäntilanteen mukaan nykyistä herkemmin. *Airbnb* on vain yksi esimerkki palvelusta, jossa ihmiset vuokraavat omia kotitejaan ja mökkejään lyhyeksi ajaksi eteenpäin. Nuoret polvet eivät halua sitoutua pitkiin asuntolainoihin ja yhteen asuinpaikkaan. Kaivataan yhä enemmän kokemuksia ja liikkuvuutta, jotka vähentävät omakotitalon ja pihamaan tarvetta.

Perinteisen perheen käsite on laajentumassa. Ihmiset asuvat yhtä enemmän yksin tai kaksin, mutta yhteisöllisissä kortteleissa. Luultavasti myös omien neliöiden tarve vähenee. Asumiseen on tulossa teknologian ja digitalisaation myötä myös uusia piirteitä. Ovatko teknologiaratkaisut tulevaisuudessa kaikille mahdollisia? Nostaako teknologia entisestään asumisen hintaa?

Kaupungissa asumisen kasvuun liittyy palveluiden lisääntymisestä huolimatta myös nurjia puolia. Kun kaupungit tarjoavat monille työtä ja ovat osaamisen sekä innovaatiotoiminnan keskittymiä, voivat suurkaupungit lisätä myös yksinäisyyttä. Saimme juuri lukea *Me-säätiön* julkaisemasta tutkimuksesta, että Suomessa olevan jo 69 000 syrjäytyneitä alle 30-vuotiasta nuorta. Erityisesti poikien asema on heikentynyt ja syrjäytyneiden määrä kasvanut.

Asunnottomien määrä on koko maassa vähentynyt, mutta erityisesti nuorten asunnottomuus on kasvanut. Tämä on nuorten oman elämän kannalta hirveä lähtökohta. Kun yksi peruslähtökohta arjen sujumiselle eli asuminen ei ole järjestyksessä, on selvää, että ongelmia saattaa esiintyä myös muutoin elämäntilanteensa. Asunnottomuus on erityisesti pääkaupungin ongelma. Helsingissä asumisen hinnan noustessa monella opiskelulla tai työuransa alussa olevalla nuorella on suuria haasteita löytää vuokran maksuun ja elämiseen

Eveliina Heinäluoma

tarvittavat varat.

Vahvaa yhteisöllisyyttä korttelitiloilla

Kaupunkeihin tarvitaan uudenlaista ihmislähtöistä ajattelua, joka lähtee pienen ihmisen tarpeista. Tulevaisuuden kaupunki koostuu omaleimaisista kaupunginosista, vahvoista naapurustoista ja ihmisen kokoisista kortteleista, joissa sekoittuvat asuminen, työnteke ja vapaa-aika. Pienten asuntojen vastapainoksi tarvitaan vahvempaa yhteisöllisyyttä ja yhteistä tekemistä tukevia korttelitiloja – asukastiloja laadukkailla yhteisökeiteillä sekä erilaisia harrastuhuoneita asukkaiden yhteiseen tekemiseen.

Miksi emme valjastaisi asumista vahvemmin vastaamaan yhteiskunnan suuriin haasteisiin? Toivoisin, että te asukasaktiivit laittatte painetta toimialan yrityksiin ja päätöksentekijöihin, jotta keskustelu asumisesta saa uusia näkökulmia ja sitä kautta myös toimenpiteitä aikaiseksi.

Fiksusti suunnitellut tilat ja sosiaalisuutta tukevat käytännöt voivat tuoda konkreettisesti ihmisten arkeen kohtaamisia ja tekemistä. Asuminen voi vähentää yksinäisyyttä ja tukea tavaroiden yhteiskäyttöä, asukkaiden työllistymistä ja helpottaa sopeutumista uuteen alueeseen tai maahan.

Kaupungin sisäinen eriytyminen

Pääkaupungissamme on pystytty torjumaan tehokkaasti etenkin koulujen tasolla havaittavaa eriytymistä. Apuna on ollut kouluille suunnattava lisäraha alueen asukkaiden koulutustason ja maahanmuuttajamäärän perusteella. Haasteet ovat lisääntyneet ja eri asuinalueiden eriytyminen on voimistunut.

Sosiaalisesti sekoittavalla asuntopolitiikalla on pyrittävä huolehtimaan siitä, että kaikki kaupungin alueet ovat hyviä paikkoja asua ja elää. Slummutuminen ei ole kenenkään etu. Nykyinen yksilöllisyyttä korostava ajattelumaailma tuntuu ajavan siihen suuntaan, että kyseenalaistetaan so-

Asukasliiton valtakunnallinen asumisalan seminaari Lahti 28.–29.10.2017 aineistoa

Hans Duncker, avaussanat: "Huomenna hän tulee"

Ne, jotka ovat lukeneet sepustuksiani *Asuminen & Yhteiskunta* -lehdessä, ovat ehkä huomanneet, että otan mielelläni kirjoitusteni johtoteemat taiteesta. Näin myös tämän tervetuliaispuheen teeman. "Huomenna hän tulee" on rinnakkaisnimi **Samuel Becketin** kuuluisalle näytelmälle *Herra Godota odotellessa*.

Miten tämä näytelmä sitten liittyy Suomessa asumiseen. Monellakin tavalla. Näytelmä kytkee suoraan suomalaisen asuntopolitiikkaan.

Nobelkomitea määritteli Becketiä palkitessa hänen näytelmiään seuraavin laatumimityksin:

"Black Comedy", eli Mustaa komediaa, "Gallows Humour", eli Hirsipuuhumoria ja "Theatre of the Absurd", eli Absurdia teatteria. Kaikki määreet sopivat kuin lihapulla nenänpäähän suomalaista asuntopolitiikkaa kuvaamaan.

Itse otsikonäytelmässä kaksi kaveria odottavat Herra Godota, joka ei koskaan saavukaan. Odotellessaan kaverit eivät tee mitään, kunhan viettävät aikaansa puhumalla asian vierestä.

Herra Godot symboloi erinomaisesti maamme asumisen ikuista ongelmaa, kohtuutonta kalleutta jota korjaamaan ei tule kukaan – tekijää vain odotetaan ja odotetaan ja odotetaan...

Se kokonaisvaltainen ratkaisu, joka sijoittaisi Suomen lähemmäksi muun Euroopan asumisen kustannustasoa, jää vuodesta toiseen tulematta.

Asioista puhuttava oikeilla nimillä

Olen nyt puheessani liikkunut absurdin taiteen maailmassa, mutta siirtäkäämme hetkeksi reaalitytönteeseen.

Asukasliiton vuoden 2018 toimintasuunnitelman keihäänkärki on teema "Puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä". Tämä seminaari on

Pj. Hans Duncker

ohjelman lähtölaukaus ja vuosi 2018 on harjoitteluvuosi.

Ensi vuonna valitaan Asukasliiton toimijat vuosille 2019–2020. Jos en silloin enää ole liiton puheenjohtaja, tulen tuki testamenttaamaan ohjelmamme veloitteet puettuna siihen klassiseen muotoon "Tarjous, josta et voi kieltäytyä".

Kuulemme täällä *ARA:n* ajankohdaisia asioita. **Sami Turusen** tuntee useimmat ainakin Hekan vuokranta-sausesityksen perusteella – se *ARA:n* lausunto siis.

Päivän avaa tuore Helsingin kaupunginvaltuutettu, oman ryhmänsä puheenjohtaja **Eveliina Heinäluoma**. Hän tulee asumaan pääkaupunkiseudulla vielä 2060-luvulla.

Sunnuntaina seminaarin päättää **Maria Ohisalo**, yhdyskuntatieteiden tohtori samaa sukupolvea Eveliinan kanssa ja teette silloin vähän henkistä esivalmistelua hänen aihepiiriinsä täyttämällä ennen Marian esitystä saamane kyselykaavakkeet. Meillä on pitkää aikaa seminaarissamme tilaisuus kuulla tulevaisuuden poliitikkojen ajatuksia.

Olisinkohan nyt ollut tarpeeksi pitkään äänessä? Hoitamatta on enää *ceremoni protokolaire*, Mukava nähdä näin paljon väkeä paikalla. Toivotan kaikille lämpimästi:

Olkaa tervetulleita.

Tapani Raatikainen Naantalista korosti, että "elämää on Helsingin ulkopuolellakin". Pitää rakentaa asukkaille asuntoja, vaikka pienemmällä neilömäärällä. Heinäluoma suoritti Rovaniemellä yliopistotutkinnon, mikä tuo perspektiiviä, kun tuntee myös pohjoista.. Hän on tehnyt töitä palvelualueilla ja pikkuveli on tarjoilijana keskustassa. Työuran alkuvaiheessa on haasteita, jotka vaikeuttavat nuorten pärjäämistä. Jos tuloista menisi pienempi osuus asumiskustannuksiin, menisi enemmän kuluttamiseen.

Heinäluoma on huolestunut keskustelusta "miniasunnoista", joista osa puolueista puhuu. Ahtaasti asuminen on pakon sanelema tilanne. Toimeentulotuen siirrossa Kelaan ja tukipolitiikassa tapahtuu salakavalasti järjestelmää muuttavia tekoja.

RK

(Lyhentäen toimittanut ja keskustelua tiivistänyt.)

Eveliina Heinäluoma on Helsingin kaupunginvaltuutettu, kaupunkiympäristön toimialalautakunnan jäsen ja valtuustoryhmän (sd.) puheenjohtaja.

Aukasliiton valtakunnallinen asumisalan seminaari Lahti 28.–29.10.2017 aineistoa

Vantaan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä: Näkemyksiä pääkaupunkiseudun kuntien asumisesta

Voimalla kasvanut kovan rahan vuokra-asuntokanta nostaa vuokratasoja ja johtaa vimmaan toteuttaa pieniä yksioita. Valtion on tuettava osaltaan pikaisesti tarpeellista korjausliikettä. Asuntopolitiikan monimuotoisuus ja kohtuuhintaisuus tulee olla seuraavan MAL-sopimuksen punainen lanka.

Kunnan mahdollisimman laaja maanomistus on tärkeää. Ns. vanhoille kaupungeille kuningas luovutti maat vuoteen 1905 saakka. Helsinki saa kiittää etenkin kuningatar **Kristiinaa** Töölön kylän maista. Helsingin porvarit ymmärsivät kunnan maanomistuksen tärkeyden 1920-1930-luvuilla, etenkin **Urpo Harvia**. Nyt Helsingin maanomistus on dominoiva, 2/3 koko kunnan maapinta-alasta. Tämä mahdollistaa monien yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamisen, myös kunnianhimoisen asuntopolitiikan.

Espoo ja Vantaa olivat lähtökohdaisesti yksityisomistuksessa. Tämä maalaiskuntien perinne johti yhdessä kuntien heikon valmiuden ja ohuen virkakoneiston kanssa 1970-luvun aluerakennussopimuksiin. Espoota luonnehdittiin kirjassa "Kartanoiden niityiltä rakentajien vainioille". Maan arvon huimaava jalostaminen luo väijäämättä aina myös epäterveitä ilmiöitä päättäjien vaikuttamiseksi. Nyt näillä kunnilla on omistukseensa noin 1/3 kuntiensa maasta ja olennaisesti parempi maapoliittinen valmius.

Vaikka kuntien maaomaisuuden ensisijaisuus asukkaiden ja kuntien kannalta mm. uudessa asuntotuotannossa on itsestään selvä, niin tämä kysymys jakaa helposti poliittisten päättäjien mielipiteitä perinteisten rintamalinjojen mukaisesti myös pääkaupunkiseudulla.

Kuntien kaavoitusmonopoli toinen peruspilari

Pääkaupunkiseudulla kaavoitusmonopolin traditio on ollut hyvin voimassa Helsingissä ja aluerakennuskauden jälkeen myös Espoossa ja Vantaalla. Valitettavaa on se, että maamme nykyinen hallitus pyrkii voimistamaan yksittäisten maanomistajien oikeuksia kuntien maankäytössä. Pahimmillaan tämä johtaisi kuntien ohjauskyvyn olennaiseen heikkenemiseen yhdyskuntarakentamisessa ja myös asuntopolitiikassa.

Asunto-olojen voimakkaat reformit ovat käynnistyneet viime vuosisadalla sotien jälkeen yhteiskuntarauhan turvaamiseksi. Toisen maailmansodan jälkeen koettiin myös pääkaupunkiseudulla laajaa yhteisvastuuta ja perustet-

tiin mm. yleishyödylliset **HAKA** ja **SATO** työntekijöiden ja työnantajien toimesta.

Suomen pääomaköyhä maa tarvitsi viime sotien jälkeen pääomia ja siksi(kin) rakennettiin ensin *omistusARA(VA)* -järjestelmä mahdollistamaan kasvavan keskiluokan asuntotarve. Tätä 1950-luvun vaihetta kuvaa hyvin asunnon enimmäiskoon kasvu 75 neliöstä 100 huoneistoneliöön ja lieveilmiönä parhaimmillaan enimmäisrajat kaksinkertaisesti ylittyneisiin toteutuksiin. Asuntosäästämisen ehdot olivat tiukat ja asuntohankinnan jälkeen pankit kytkivät velalliset omiksi asiakkaikseen. Oma kysymyksensä on se, että missä määrin 1960-luvun alamaissa ollut sosiaalinen vuokra-asuntotuotanto ja puuttuva kaupunkipoliittinen näkemys voimisti puolen miljoonan suomalaisen muuttoa Ruotsiin ja rakentamaan ja vaurastuttamaan sitä maata, ei Suomea.

Asuntopolitiikalla pelastettu rakentaja

Valtion asuntorahasto laajensi tukimuotojaan arveluttavan laajalle mahdollistaakseen 1990-luvun alkuvuosina konkurssien partaalla hoippuvien rakennusliikkeiden tilauskannan ja työllisyyden. Samoin vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen luotiin muutamaksi vuodeksi ns. välimallin ARA-tuettu vuokra-asuntokanta, joiden vuokria ei säädelty ja vähäisetkin rajoitukset päättyivät viiden tai kymmenen vuoden jälkeen. Tämä valtion erikoistarjous esti varjopuolenaan taas kerran tarpeen puuttua rakentamisen kustannuksiin. Tyyppillistä on ollut siis se, että valtion ja etenkin valtiovarainministeriön huoli on ollut asuntopolitiikassa ensisijaisesti talouspoliittinen, ei asuntopolitiittinen.

Valtion asuntopolitiikan valitettavimpia piirteitä on ollut usean hallituksen harrastama valtion asuntorahaston varojen siirto pahimmillaan yleiskatteellisesti valtion talouden tueksi tai sitten erinäisiin, osin asuntopolitiikkaa lähellä oleviin käyttötarkoituksiin. Valtion asuntorahaston varat ovat lähtökohdaisesti ARA-asukkaiden takaisin maksamia lainoja, joiden käyttö ensisijaisesti asuntopolitiikan toteuttamiseen tulisi olla selkeä pääsääntö.

Valtion asuntopolitiikkaa to-

tuetaan myös vero- ja talouspoliittisella lainsäädännöllä. 1950- ja 1960-luvun alun verovapaus vuokratuloille loi pääkaupunkiseudulle yksioiden pienasuntobuumin ja sosiaalisten ongelmien keskittymää. Juuri tällä hetkellä meneillään oleva tuhansien pienasuntojen rakentaminen on parhaiten selitettävissä asuntosiioitusta tukevasta verolainsäädännöstä, ei niiden asuntopolitiittisesta tarpeesta. Nähtävästi "Laulu tuhannesta yksioistä" on taas ajankohtainen.

MAL-sopimukset pelastivat ARA-kannan

Pääkaupunkiseudun kunnat, etenkin Espoo ja Vantaa on saatu varsin kohtuullisesti toteuttamaan Helsingin jo aikaisemmin omaksumaa kohtuuhintaisuuteen ja yhdenvertaisuuteen tähtäävää asuntopolitiikkaa. Pitkälle tästä on kiittäminen valtion kolmen ministeriön kansliapäällikköä – **VVM:n Raimo Sailasta**, **YM:n Sirkka Hautojärveä** ja **LVM:n Juhani Korpelaa** – jotka yhdistivät 1990-luvulla valtion näkemyksen pääkaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen seudun kuntien kanssa. MAL-sopimukseen sisältyy valtion osalta kunnille keppejä, mutta myös porkkanoita ja edellytys yhteisvastuullisesta asuntopolitiikasta. Seudullisen kokonaisuuden näkemyksen syntyminen on ollut etenkin Helsingin intressissä, tässä haastetta riittääkin pormestari **Jan Vapaavuorelle**.

MAL-sopimusten nykyiseen tilaan kehittyminen on suurelta osin estänyt pysyvän ARA-vuokra-asuntokannan alasajon. Useat ekonomistit ja luonnollisesti yksityinen vuokra-asuntosektori on ollut valmis lopettamaan ARA-tuotannon jo muutaman vuosikymmenen ajan. Valitettavasti heidän tarjoama toinen vaihtoehto iskisi vaarallisella tavalla pääkaupunkiseudun eurooppalaisessa mittakaavassa esimerkillisen hyvin hoidettuun asuntopolitiikkaan. Euroopasta, nähtävästi ei koko maailmasta löydy esimerkillistä asuntopolitiikkaa, jossa ei olisi mukana yhteiskunnan tuotantotukia ja ohjausta. Sitä vastoin löytyy useita epäonnistuneita esimerkkejä jo meidän naapurimaistakin.

MAL-sopimusten 20 prosentin

Hannu Penttilä

tuotantotavoite pysyvän vuokratalokannan toteuttamiseksi on nähtävästi liian pieni. Tällä hetkellä voimalla kasvanut kovan rahan vuokra-asuntokanta nostaa vuokratasoja ja johtaa vimmaan toteuttaa pieniä yksioita. Tarvitsemme sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästä asuntokannan toteuttamiseksi monimuotoista hallintamuotojen ja asuntokokojen kirjoa, emme paluuta vuokra-asarmien aikoihin. Tähän pääkaupunkiseudun kunnat pystyvät, jos niin tahtovat.

Toivottavasti valtio tukisi omalta osaltaan tätä pikaisesti tarpeellista korjausliikettä. Asuntopolitiikan monimuotoisuus ja kohtuuhintaisuus tulee olla seuraavan MAL-sopimuksen punainen lanka. Vuoden 2019 eduskuntavaalien jälkeinen maan hallitus sopii toivottavasti pitkäjänteisen, vähintään kymmenen vuoden MAL-sopimuksen pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Kuntien vuokrayhtiöt kohtuuhinnan lukkoina

Asuntopolitiikassa ei saa sekoittaa vuotuisia tuotantotavoitteita ja olemassa olevaa asuntokantaa. Asuntojen tarve toteutuu nykyisen asuntokannan kokonaisuudessa, ei vain uudisrakennuskannassa. Asuntojen tarpeeseen ei muutamassa vuodessa vaikuta parhaimmillaankin vain kahden prosentin vuotuinen uudistuotanto. Pääkaupunkiseudun kunnista Helsingissä asuntokannan kohtuuhintaisuuden takaa noin 20 prosentin ARA-tuetun vuokra-asuntokannan olemassa oleva kanta. Espoo on ilahduttavasti kasvattanut viime vuosina omaa ARA-kantaansa viime vuosien MAL-sopimusten mallioppilaina. Vantaan haaste on nopeasti vähentynyt ARA-kanta, koska perinteisesti suuret, entiset vuokra-asuntojen omistajat **Kojamo** ja **Sato** ovat siirtyneet kovan rahan vuokra-asuntojen omistajiksi.

Pääkaupunkiseudun kohtuuhintaisen asuntopolitiikan lukkoina ovat kuntien omistamat vuokra-asuntoyhtiöt; **Heka**, **Espoon Asunnot** ja **VAV**. Erityisesti on vuokralaisten etu, että nämä ennen yksittäisistä tonttikohdista yhtiöistä koostuneet kokonaisuudet on saatu fuusioitua voimakkaiksi ja asuntopolitiikan

tuiskut kestäviksi, vakaiksi yhtiöiksi. Niiden tulevaisuus on luonnollisesti omistajien tahdosta riippuvainen, mutta haluan uskoa vakaan pääkaupunkiseudun päättäjien kaukonäköisyyteen monipuolisen asuntokannan ja kaupunkien johtavan roolin säilyttämiseen alueen asuntopolitiikassa. Kaupunkipoliittikan ydintä on asuntopolitiikka ja sen kulmakivi on kaupunkien linjaama ja toteuttama kohtuuhintainen asuntotuotanto.

Vuokra-asuntojen omistajan unelma

Asuntopolitiikan viime vuosikymmenet osoittavat sen, että vähäisetkin ja myönteiseksi tarkoitetut asuntorahoituksen muutokset saattavat heilahduttaa markkinatalouden ehdoilla toimivaa asuntomarkkinaa laidasta laitaan. Tästä ovat esimerkiksi vaikka 1950-luvun vuokra-asuntojen tuoton verovapaus, vuoden 2008 finanssikriisin jälkeinen välimallin markkinahäiriö tai nyt meillä oleva yksioiden rakentamisbuumi. Siksi tarvitaan kuntien vakauttavaa ja pitkäjänteistä asuntopolitiikkaa, kaavoitusta ja tonttien luovutusta. Voimme mielestäni olla ylpeitä pääkaupunkiseudun kuntien aste asteelta parantuneesta asuntopolitiikasta ja toivoa sille pitkää ikää.

Muutama vuosi sitten vuotuisilla kiinteistömessuilla Münchenissä saksalaisen vuokratyöyhtiön **Patrizian** pohjoismaiden päällikkö **Rikke Lykke** innosti kollegoitaan kertomalla, että Suomi on vuokra-asuntojen omistajalle oivallinen maa; vuokralaisista pääsee eroon kätevimmin Euroopassa ja maan hallitus on sitoutunut alas ajamaan sosiaalisen asuntotuotannon. En tahtonut uskoa tuota viestiä silloin, enkä tahdo uskoa sitä vielä tänään.

RK

Hannu Penttilä oli espoolainen kunnallispoliitikko 1978-1998, Pääkaupunkiseudun Yhteistyövaltuuskunnan, YTV:n yhteistyöjohtaja 2004-2008, Helsingin maankäyttö- ja kiinteistöasioista vastaava apulaiskaupunginjohtaja 2008-2014, Vantaan maankäytöstä, rakentamisesta ja ympäristöstä vastaava apulaiskaupunginjohtaja 2016- sekä Asuntoreformiyhdistyksen (ARY) puheenjohtaja 2006-2015.

Maria Ohisalo: Tulevaisuus köyhyystutkijan näkökulmasta

Mitä on köyhyys? Entä eriarvoisuus?, mietittiin ryhmätöinä Lahdessa. Köyhyystutkija (Y-säätiö), vihreiden varapuheenjohtaja ja Helsingin kaupunginhallituksen jäsen **Maria Ohisalo** kysyi samaa Lahden Seurahuoneella ja vastasi todella monipuolisesti. Hänen aiheitaan ovat tutkijana lastensuojelu, asunnottomuus, leipäjonot, nuorten syrjäytyminen ja eriarvoisuus.

Hyvinvointivaltio onnistui voitamaan pääasiassa viisi sosiaalipolitiikan tarvetta luovaa ”jättiläistä”: puute, sairaus, tietämättömyys, kurjuus ja toimettomuus. Se pärjää huonommin jälkiteollisen tietoyhteiskunnan ja sen muuttuneiden työn, perhe-elämän ja markkinoiden aikaa. Maailmanlaajuiset ilmiöt ja työn muutos haastavat. Keskipalkkaisten ammattien osuus

vähentyi 1995-2009; lyhyellä välillä työn tulo-osuus laskee ja tuloerot kasvavat. Vähimmäisturvan varassa elävien määrä kasvaa, taustalla työttömyys- ja asumismenojen kasvu. Tulottomien määrä kaksinkertaistui 2013-2017. Yksin asuvien määrä melkein kaksinkertaistui 20 vuoden aikana. Ylivelkaantuminen, terveys- ja hyvinvointierojen kasvu sekä ”siiloutuminen”, poiskäännyttäminen ja kohtaamattomuus lisääntyy. Eli apua on haettava monelta luukulta, vaikka juuri tällöin ihmisen toimintakyky on heikko. Ongelmat ovat usein sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia yhtä aikaa. Leipäjonossa on Ohisaloon oman tutkimuksen (2015) mukaan 2/5 kasautuneesti huono-osaisia.

**Elämme ”hyvinvointiharhas-
sa”**, jossa hyvinvoinvan enemmistö ja huono-osaisuuden notkelmat

ovat samaan aikaan läsnä. Emme tunnista enää toisten kokemusmaailmoja, mistä syntyy solidaarisuusvajeita ja empatiakuiluja. Asumiseen menee suuri osa käytettävissä olevista varoista, asumisen hinnan nousu tuottaa köyhyyttä.

Maria Ohisalon mielestä on päästävä BKT:n mittaamisesta hyvinvoinnin ja ympäristön tilan, laajemman talouden, mittaamiseen. Hän eritteli taloudellisia, ympäristöllisiä ja sosiaalisia mittareita. Poliitiikan on vastattava haasteisiin, jotka meitä kohtaavat 10-20 vuoden päästä – ei vain kuluvalle hallituskaudella. Moni asia ei ratkea neljässä vuodessa, suunnitelmat on oltava pidemmällä. Asumisen hintaa on laskettava, yleishyödyllisten toimijoiden avulla ja asumisen uusilla muodoilla.

Eriarvoisuuden vastainen visio

Asukasliiton valtakunnallinen asumisalan seminaari Lahti 28.-29.10.2017 aineistoa

on luotava pidemmälle kuin budjetitikehyksiin. Hänen väitöskirjansa ohjaaja professori **Juha Saari** johtaa **Juha Sipilän** hallituksen nimittämää asiantuntijatyöryhmää, jonka pitää tehdä muutosehdotuksensa valtion budjetin puitteisiin. Jos tulee jotain uutta, enemmän, niin pitää poistaa muualta nollasummapielinä. Ohisalo ehdottaa, että se tekisi myös varjotyöryhmäesityksen virallisen rinnalle, jossa tätä ehtoa ei ole. Eli miettisi todella vaihtoehtoisia tulevaisuuksia.

Eniten keskustelua syntyi tutkijan leipäjonon-kriittikistä. Hyvä olisi luoda ruokatoreja, kuten kirputoreja. Pienituloisin voisi hakea ilmaiseksi, muut maksaisivat vähän. Jyväskylästä lähti testi: kun työpaikkaruokaa jäi yli, se vietiin järjestöille jakoon.

Lähes sata seminaarilaista pa-

Maria Ohisalo

lasi Lahdesta tyytyväisinä kahden päivän antiin. Kaikki puheet ja alustuskalvot löytää verkosta: www.asukasliitto.fi/seminaarit

Valvontapäällikkö Sami Turunen: Ajankohtaista ARA:ssa

Mahdollisista lakimuutoksista ei ole päätetty vielä. Eniten puhutaan korkotukilainasta, jossa uusien lainojen lyhennyksiä suunnitellaan etupainotteisemmaksi ja kielletään varautuminen tuleviin korjauksiin. Lisätään mahdollisuuksia tehdä ylimääräisiä lyhennyksiä, jo olemassa oleviin lainoihin. Niissä oletettiin, että inflaatio on korkeampi. Osa yhtiöistä ei meinaa saada omarahoitusosuutta kasaan, siksi uusille lainoille tulisi 6 % korko. Korkotukilainan enimmäisosuudeksi tulee 95 % eli omarahoitus on vähintään 5 %.

Ympäristöministeriö tilasi *Owalgroupp Oy*:ltä selvityksen tulorajojen vaikutuksista joulukuulle (arvio). Asukaskyselyyn vastasi yli 2 000 ihmistä. Lisäksi tehdään asiantuntijahaastatteluja. Ohjausryhmässä on laaja edustus.

Asuntokannan ja asunto-olojen kehittäminen kasvukeskusten ulkopuolella eli AAKE raportti 20.10.2017 tekee uusia ehdotuksia, jotka ministeriö vie eteenpäin, ministeri ilmoitti. Niitä ovat mm. aravalainojen korkeiden korkojen alentaminen, laina-ajan pidentäminen ja lainaehtomuutosten pohjakoron nostaminen. Valtion asuntorahastossa on varaa, budjetin ulkopuolelta maksetaan akordeja ja rahastot pienenevät.

Ennakkoon puhujalta oli kysytty, suunnitellaanko ARA-vuokra-asunnoista luopumista, valtion riskin takia? **Sami Turunen** korostaa, että valtion tukemalle asuntuotannolle on tarvetta pitkällä tähtäimellä: – Tiedossani ei ole tällaisia suunnitelmia, mutta lakimuutoksia on kyllä vireillä. Valtion riskinä ovat mm. aravalainat 4,7 mrd ja

korkotukilainojen takauskanta 10,46 mrd (9/2017 tilanne). Se on neljäsosa valtion budjettiarviosta 2018 joka on 55,7 mrd euroa.

Päivitetty vuokranmääritysohje on julkaistu 15.3.2017. Vuokratalon edustajan on kilpailutettava arvoltaan merkittävimmät isännöinti-, hallinto-, huolto- ja muut kiinteistöhoitopalvelut sekä kunnossapitotyöt, joiden kattamista varten peritään tai on tarkoitus periä vuokraa. Kansallinen kynnyksarvo on 60 000 euroa, jollei ole pakottavaa kiireisyyttä. Hankintaa ei saa jakaa eriin. Ne on kilpailutettava riippumatta siitä, tuotetaanko palvelut omistajayhteisön konsernin yleishyödyllisen osion sisällä vai ulkopuolella. Oman henkilöstön palveluja tämä ei koske. Esim. *Heka* pystyy välttämään, jos kuntayhtiöllä on oma yksikkö, joka tekee.

Saman omistajan arava- ja korkotukilain nojalla lainoitettujen vuokra-asuntojen vuokrat voidaan tasata erityisryhmille tarkoitettuihin ja vuokranmäärityksen rajoituksesta vapaisiin ARA-asuntoihin liittyviä poikkeuksia lukuun ottamatta. Niitä ei saa tasata keskenään. Vuoden 2017 alusta vuokria ei saa tasata säännöksistä vapaiden ARA-asuntojen kesken, jos se nostaisi omakustannusvuokran piirissä olevien asuntojen vuokria eikä valtion tukemien tavallisten vuokra-asuntojen ja investointiavustuslaissa tarkoitettujen asuntojen kesken

Huoneistokohtaisen vuokranmäärityksen, jyvityksen talokohmainen vuokrakertymä jaetaan perittäväksi huoneistoille muun kuin suoraan asunnon pinta-alan perusteella, minkä pitäisi parantaa vuok-

Sami Turunen

ratalon käyttöastetta. Omistaja voi käyttää tai luopua jyvityksestä kokonaan. Muutoksista tulee sopia vuokralaisten kanssa yhteishallintolain mukaisella menettelyllä.

RK

Sami Turunen toimii ARA:n asuntokanta- ja valvontayksikössä, joka tekee olemassa olevan kannan valvontaa, uudistoimintaa ja perusparannusta.

Asukasliitto nimittää vuosittain Asukastoimijan Kun tehtävät muuttuvat – pitenevät tittelit

Tänä vuonna liiton hallituksen päätös oli paitsi yksimielinen myös puoltoja tulvillaan. Henkilö, jolle ojemme symbolisen plakettimme, on harvinaisen ansioitunut asumisen alueellisissa vaikuttamisissa.

Eräänä hauskana piirteenä on se, että tämän vuoden palkittavan ura näkyy selvästi myös tituleerauksessa.

Hän tuli Hämeen lahjana pääkaupunkiseudulle 2003-4, (vaikkakin on syntyjään aito savolainen, Suonenjoen mansikkapitäjästä). Hämeessä hän oli hoitanut Hämeen Liiton maakuntajohtajan tehtävän. Espoolaisena hän ehti myös tehdä näyttävän uran kunnallispolitiikassa, mm. kaupunginhallituksen johdossa.

Vuonna 2004 hän aloittaa YTV:n yhteistyöjohtajana. Vielä pysyy tite-

li yhtenä sanaliittona. Seuraavaksi hänet valitaan Helsingin kaupungin kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtajaksi. Nyt tehtäväkuvauksen sisältävä titteli vie 11-fonttisena yli puoli riviä A4:sta.

Kun tänään onnittelemme häntä on hänen tittelinsä: Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Kerrotaan nyt nimi julki, koska tietäväthän kaikki kenestä on kysymys, **Hannu Penttilästä**.

Jatketaan vielä tovi liiton hallituksen perusteluja.

Vantaalla selvästi alempi hintataso

Hannu Penttilän ehkä visummin piilossa pysynyt ansio on aktiivinen toimiminen Metrexissä. Metrex on

suurelle yleisölle tuntematon toimija. Metrex on nimenomaan taustalla vaikuttajana meille pienelle Suomelle tärkeä yhteys. Se on foorumi ja verkosto jossa yli puolensataa metropolialuetta vaihtavat kokemuksia ja mielipiteitä. Hannu toimi Metrexin puheenjohtajana 2009-10 ja verkosto kokoontui taas kuun alussa Helsingissä, 4.-7. päivinä lokakuuta.

Ehkä painavin argumentti tämän vuoden valinnan puolesta oli valitsijoiden yhteinen oivallus siitä, että Vantaalla toteutettava uudistustoiminta saattaa vaikuttaa asumisen hintatasoon myönteisesti, siis asunnontarvitsijoiden kannalta, jo keskipitkällä aikavälillä.

Kun tänä vuonna toteutuneiden asuntokauppojen keskihinta Helsingissä huutelee hieman yli 4 500 €, tyytyy Vantaa 2 000 € alem-

paan hintaan. Onko tosiaan niin, että siirtymällä Pakilasta Pakkalaan muutetaan toiseen maahan, jossa asumisen hinta on eri planeetalta?

Jos kysymyksessä olisi eduskunnan kyselytunti ja meidän palkittava kansanedustaja, ponnahtaisi joku helsinkiläiskollega ylös ja sanoisi, että olithan Sinäkin Hannu vaikuttamassa Stadissa.

Tahdomme olla hieman sinisilmäisiä ja toteamme, että Hannun mandaatti Helsingissä loppui 2014 ja Helsingin hinnat ovat jatkaneet vakaata kasvuaan, kun sen sijaan Vantaan hinnat ovat laskeneet samaisesta vuodesta 2014.

Jos uskaltaisin, kertoisin että Stadissa saattaa olla niitä, jotka muistelevat kaupauksella Penttilän aikoja. Niin en silti voi sanoa, koska työtäsi jatkava helsinkiläiskollega on ihan

Hannu Penttilä

hyvä ihminen ja hänelle vedettäväksi uskottu kivireki ei ole ainakaan keventynyt Sinun ajoistasi.

Lahdessa 28. lokakuuta 2017

Hans Duncker

Asukasliiton valtakunnallinen asumisalan seminaari Lahti 28.–29.10.2017 aineistoa

Ryhmätyötä seminaarissa

Kuka on köyhä?

Lahden seminaarissamme 28.–29.10. teimme pienen ryhmätyön, jossa kartoitettiin osallistujien suhtautumista ARA-rajoitusten piirissä asuvien ihmisten tulotasoihin. Tulokset olivat aika lailla odotetunlaiset.

Osallistujien mielestä yhden hengen talouden bruttotulo 3 000 € kuukaudessa näyttää komealta, mutta kun sitten katsotaan käyttöön jäävää rahamäärää, niin ei oikein voi sanoa, että vuokralainen on ”salarikas” ja joutaa muuttamaan markkinaehtoisten vuokrien piiriin.

Ei sukelta lukuihin, koska käppyrät ja lukusarjat ovat vähän tylsää luettavaa, vaikka niitä on ohessa malliksi. Sen sijaan näet alla nasevimmat kommentit muutamiiin ryhmille esitettyihin kysymyksiin.

Mitä hyötyä on määräaikaisista tulontarkastuksista?

Valtaosa vastaajista ilmoitti, että eivät näe mitään hyötyä.

Vastapainoksi pientuloisille tarvitaan nettomaksajia, jotka lisäävät myös alueen ostovoimaa. Suhde tuetun asumisen/nettomaksajien 75/25.

Hyödyt ovat minimaalisia, tosi varakkaita ei asu kaupungin asunnoissa kovin montaa

”Hyvä veli”-asunnot ja niiden asukkaat paljastuvat

Entä vastaavasti haittoja?

Segregaatio. Ei kannusta työntekoon eikä paremman aseman tavoitteluun. Asunnon menettämisen uhka.

Lyhytaikaisen työn vastaanottaminen vaikeutuu.

Sitoutuminen asunnon kunnossapitoon heikentyy.

Saa pelätä tulevaisuutta.

Asunnon vaihto vaikeutuu, yksinäiset asuvat isoissa asunnoissa, perheet liian ahtaasti.

Asumistuen saajat lisääntyvät. Lisää byrokratiaa, jolloin menojen lisääntyessä tarvitaan lisää henkilökuntaa.

Ei ole enää koteja, vain väliaikaista majoitusta.

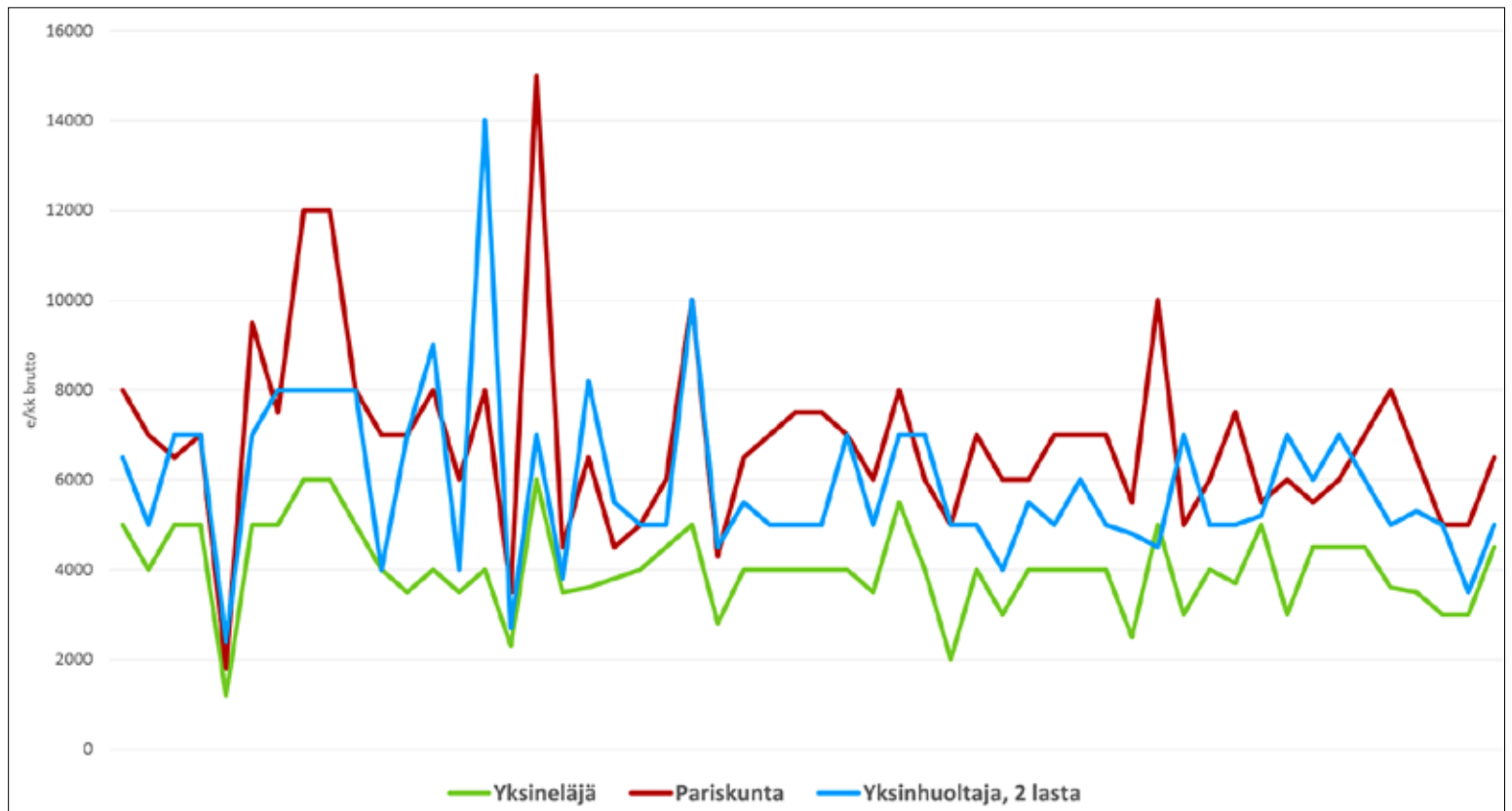
Muita kommentteja

Tulorajoja ei halua kukaan muu kuin nykyinen hallitus.

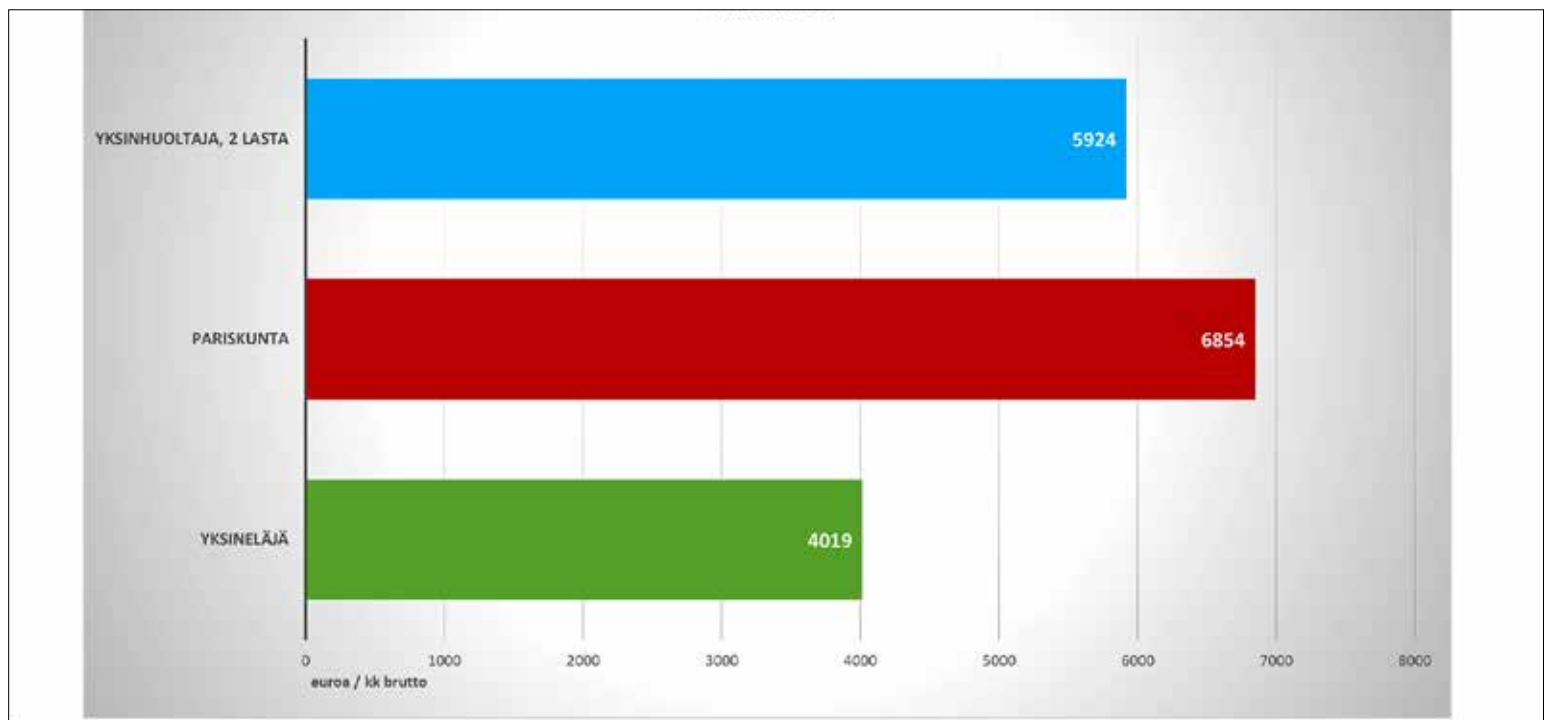
Puolison kuoleman vuoksi asuinisossa asunnossa.

En voi vaihtaa savuttomaan taloon, koska tuloni tarkistetaan.

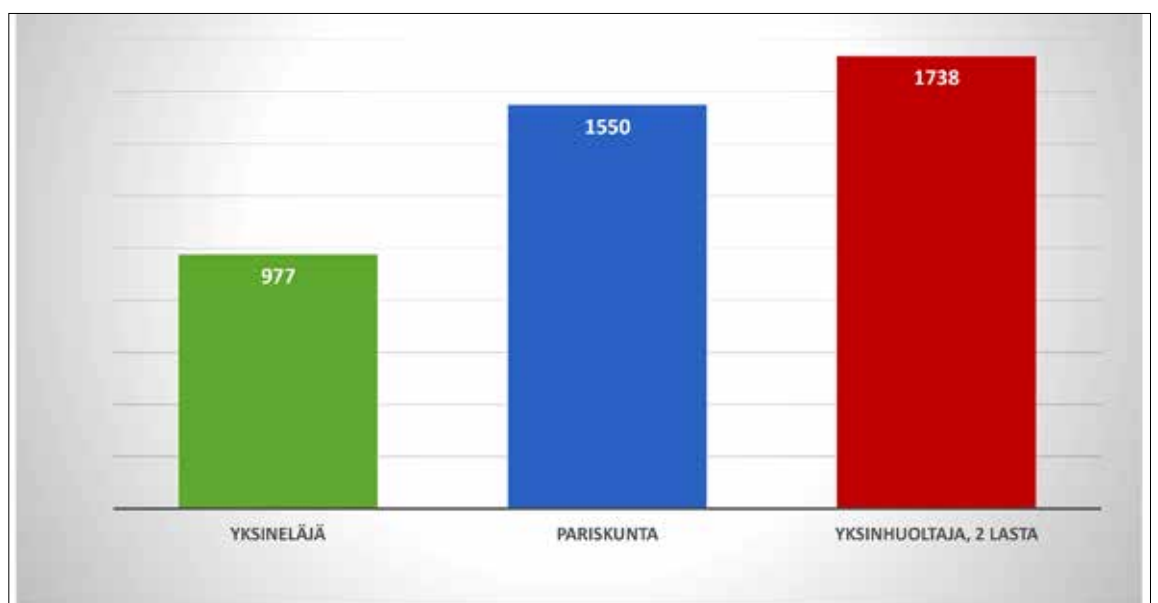
Olisi mielenkiintoista luetuttaa nämä argumentit kunnallisilla ja valtiollisilla päättäjillä. Jo tällainen pieni otanta, alle 100 henkilöä antaa selkeän kuvan siitä, että kun agendalla on julkilausumattomia tavoitteita, eivät myöskään mahdolliset myönteiset puolet aukea tällaisen tarkkailun kohteille.

Paljonko ansaitseva on ”piilovarakas” eikä täytä ARA-rajoitusten ehtoja, bruttotuloina

Paljonko ansaitseva on ”piilovarakas” eikä täytä ARA-rajoitusten ehtoja, bruttotuloina (Keskiarvo)

Köyhyysraja €/kk elinkustannukset pois lukien (vuokra/vastike, vesi, saunavuoro) (Keskiarvo)

Se luetuttaminen on kaiketi turhaa koska tällaiset viestit koekavat saman kohtalon kuin demokratiamme kuulemiset. Päättäjät kuulevat mutta eivät kuuntele.

Hans Duncker
Kaaviot seminaarille teki
Carita Kärkinen/Asukasliitto.

Työelämävalmiuksia alueellista hyvinvointia kehittämällä

Asukkaat kehittäjinä Myllypurossa

Kaksi vuotta sitten syksyllä 2015 käynnistyi Itä-Helsingin Myllypurossa kokeilu, jossa alueen asukkaat nousivat alueellisen toiminnan kehittäjiksi. Kerromme nyt, mitä saatiin aikaan.

Mielenkiinnon kohteena oli kysymys, mitä olisi välityömarkkinoiden ja perinteisen kuntoutustoiminnan rinnalla oleva toiminta, johon osallistuminen tukisi osallistujien toimintakykyä ja antaisi mahdollisuuden kehittää työelämävalmiuksia elämäntilanteessa, kun työtä ei ole. Hankkeen alkutaipaleesta kerroimme tämän lehden numerossa 1/2016. Mitä hankkeen päättyessä nyt kuuluu Myllypuroon?

Konkreettisesti asukkaat kehittivät asuinalueelleen arjen mielekästä toimintaa. Kehittämistyötä ja tuloksia esittelevä loppujulkaisu ”Työelämävalmiuksia alueellista hyvinvointia kehittämällä” on saatavissa osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-041-0>

Toimintakyky vahvistuu arjen toiminnoissa

Ihmisen toimintakyky ja työelämävalmiudet vahvistuvat, kun hän innostuu suunnittelemaan ja toteuttamaan itseään kiinnostavaa, mielekästä ja merkityksellistä toimintaa. Kiinnostava toiminta löytyy usein läheltä itseä, omasta arjesta ja lähipiiristä. Se on toimintaa, joka on merkityksellistä itselle ja lisää omaa hyvinvointia. Toimija voi kokea itsensä tarpeelliseksi ja tärkeäksi omassa yhteisössään, kun hän toiminnallaan tuottaa hyvinvointia myös muille yhteisönsä jäsenille.

Kokeilussa työelämän ulkopuolella olevat Myllypuron asukkaat ja alueen ikäihmiset kokoontuivat yhteisiin ideapajoihin, joissa he itse ideoivat, millaista olisi heille itselleen merkityksellinen ja mielekäs toiminta. Tuottamistaan ideoista he valitsivat toimintoja, joita he sitten itse jatkokehittivät ja toteuttivat käytännössä Myllypurossa.

Omat kyvyt ja osaaminen näkyväksi

Käytännössä Myllypuron kokeilut olivat arjelle läheisiä toimintoja, kuten esimerkiksi yhteisiä kävelyjä porukassa, yhteisöllistä ruokailua, vuokratalojen yhteyteen kehitettyjä juttututapaamisia, ravintolapäivän tuottamista ja perinnesanankeräämistä. Kaikkien näiden toimintojen ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa keskeistä oli, että alueen asukkaat olivat itse kehittäjiä eivätkä toiminnan kohteita. Kehittäminen toteutui yhteiskehittämisen keinoin ja kokeilut vietiin välittömästi käytäntöön verkostoituen alueella jo toimivien tahojen kanssa.

Asukkaiden osallistumiskertoja erilaisiin toimintoihin kertyi kahden vuoden aikana yli 700. Koska hankkeiden haasteena usein on toiminnan juurruttaminen, yllättävää ja ilahduttavaa oli, että monet asuk-

kaiden luomat toiminnot alkoivat vakiintua alueellisiksi jo kokeilun aikana. Juurtumista tuki myös verkostoituminen esimerkiksi vuokratalojen, seurakunnan diakoniatyön, kuntoutuskodin, työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä tukevien järjestöjen ja seurojen kanssa.

Kehittämistoimintaan osallistuneiden asukkaiden antaman palautteen mukaan yhteistoiminnassa ja -kehittämisessä syntyi oppimista: tietoja, taitoja ja osaamista, jotka edistivät osallistujien elämänhallinnan taitoja, muutoksen ja epävarmuuden sietämistä, vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoa, kykyä tavoitteelliseen toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Lisäksi oppiminen vahvisti osallistujien kykyä luovuuteen ja innovatiivisuuteen. Nämä ovat taitoja, joita yksilö tarvitsee sekä omassa arjessaan että työelämässä.

Uudenlainen toimintatapa on muotoiltu konseptiksi

Myllypuron asukkaiden omaehtoisia kokeiluja synnyttänyt toimintatapa perustui tasavertaisuuteen ja toisen arvostamiseen. Tällainen arvoperusta on tärkeä, kun tavoitellaan asukkaiden osallistumisen, osallisuuden kokemuksen ja yhteisöllisyyden vahvistumista, kannustavan toimintaympäristön rakentamista, oman kyvykkyyden tunnistamista ja vahvistumista.

Toimintaan osallistuminen motivoi osallistujia asumaan omalla asuinalueellaan. Alueella jo vaikuttavat verkostot vahvistuivat, ja samalla rakentui yhteistyöverkostoja alueen tuleville toiminnoille.

Uudenlainen toimintatapa kuvattiin Työelämävalmiuksia alueellista hyvinvointia kehittämällä -toimintakonseptina.

Kehittäminen jatkuu – AMK kampus nousee

Hanke mahdollisti paitsi asukkaiden, niin myös kaikkien kehittämistoimintaan osallistuneiden tahojen osaamisen vahvistumista. **Myllypuro-seuraan** kuuluvien eri järjestöjen ja seurojen kanssa toteutui antoisa yhteistyö. Merkittävin hyöty jatkoon kannalta syntyi tutuksi tuleminen ja luottamuksen kautta rakentuneesta yhteistyöverkostosta.

Herttoniemen seurakunnan rooli hankkeessa oli kohdata erityisesti työtä vailla olevia ja kutsua heitä mukaan toimintaan. Seurakunnasta mukana olivatkin todenneet, että hanke on auttanut ihmisiä pääsemään osaksi toimintaympäristöön ja olemaan tärkeä osa omaa yhteisöään. Tämä on ollut äärimmäisen tärkeää ihmisille, jotka on saatettu muuten syrjäyttää perinteisistä yhteiskunnan toiminnoista.

Kokeiluun vietäviä ideoita yhteiskehitettiin ideapajoissa

Kävelyporukat kokeilu juurtui alueen toiminnaksi heti

Itä-Helsingin lähimmäistyö Hely ry toimi yhteyskanavana erityisesti ikäihmisiin ja parantaa antia Helyn näkökulmasta oli toiminnassa toteutuneet yhteiset liikuntatuokiot vanhusasukkaiden asuinympäristössä. **Digital Living Oy:lle** hanke tarjosi konkreettisen toimintaympäristön selvittää, millä edellytyksillä alueellinen digitalisointi voi onnistua tuettaessa asukkaiden osallistumista heille mielekkääseen toimintaan. – Myös hankkeen avoin ja kannustava kulttuuri oli tärkeä uuden ja tuntemattoman asian tekemisessä, todetaan Digital Living yrityksestä.

Metropolia Ammattikorkeakoululle hanke merkitsi tärkeää oppimisympäristöä, joka mahdollisti opiskelijoille arvokkaita oppimisen paikkoja. Myllypuroon nousee parhaillaan myös Metropolia Ammattikorkeakoulun kampus ja toiminta alkaa syksyllä 2018. Kaikki tämä yhdessä luo vahvan tuen kehittää asukkaiden kanssa alueellista hyvinvointia Myllypurossa edelleenkin.

Elisa Mäkinen, Tuula Mikkola & Marianne Roivas

Vireää arkea Myllypurossa

Faktaruutu

Kirjoittajat: Elisa Mäkinen, Tuula Mikkola ja Marianne Roivas. Mäkinen ja Mikkola olivat Työste-hankkeen hankevastaavat ja he työskentelevät Metropolia Ammattikorkeakoulussa yliopettajina kuntoutuksen ja vanhustyön tutkinto-ohjelmissa. Roivas työskenteli hankkeessa viestinnän asiantuntijana ja hän on suomen kielen ja viestinnän lehtori Metropoliaassa.

Myllypuron kaksivuotinen kokeilu mahdollistui ESR-rahoitteisen Työste-hankkeen kautta. Hankkeen toteuttajina olivat Metropolia Ammattikorkeakoulu, Herttoniemen seurakunta, Itä-Helsingin lähimmäistyö Hely ry ja Digital Living Oy. Kumppanina oli Myllypuroseura ry.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kolumni

Kela kasvattaa asuntojonoja

Askettäin uutisoitiin, että Vantaalla on vuokra-asuntojono kasvanut räjähdysmäisesti. Vuosi sitten Vantaan kaupungin vuokra-asuntoyhtiö VAV *Asunnot Oy*:n jonossa oli 4 700 hakemusta, ja nyt asuntoa jonnottaa Vantaalla yli 6 000 ruokakuntaa. Tällä hetkellä VAV pystyy tarjoamaan asunnon noin kahdelle prosentille (2%) hakijoista.

VAV:n toimitusjohtaja **Teija Ojankoski** tietää, ettei kaupungin vuokra-asunnon hakijoita ole aikaisemmin Vantaalla ollut näin paljon.

Mistä moinen ryntäys? VAV:n Ojankoski näkee ilmiön taustalla olevan vuoden alussa tehdyn asumistukien maksuennettelyn muutoksen. Aikaisemmin asumistukiasiat olivat kuntien hoidossa. Tämän vuoden alusta alkaen asumistuet on haettu, ja ne on maksettu *Kelan* kautta.

Nyt Kela on ottanut käytännöksi, ja toimintatavaksi toteuttaa sen, mitä on kirjattuna asumistukien saannin edellytyksiin jo aiemmin. Sen ohjeen mukaan asumistukea hakevaa voidaan kehottaa etsimään halvempi asunto. Aikaisemmin, saman ohjeen ollessa jo olemassa, kunnat eivät soveltaneet tuota ohjeen kohtaa niinkään kirjaimellisesti, kuin mitä Kela tekee nyt.

Onko niin, että Kela valtakunnallisena organisaationa lukee ja soveltaa ohjeita ja säädöksiä kirjaimellisemmin kuin paikallinen toimija sen tekisi?

On selvää, että niin sanotun ruuhka-Suomen kasvukeskuksissa edullisemmän asunnon saanti on vaikeaa. Katsooko Kela asiaa siitä näkökulmasta, että onhan maassa, siis pitkin ja poikin eri puolilla Suomea edullisiakin asumismahdollisuuksia? Pitää vaan lähteä rohkeasti periferiaan.

Kelan kannalta voi olla helppo antaa tällainen kehoitus, mutta asumistukianojan kannalta se voi joissakin – ehkä useissakin – tapauksissa olla jopa kokonaan jo lähtökohtaisesti mahdoton vaihtoehto.

Ja kuinkas sitten toimitaan, jos paikkakunnalla ei ole tarjolla edullisempaa asuinsijaa.

Häädetäänkö tällä uudella käytännöllä köyhimpiä ja/tai jollakin tavalla epäonnekkaampia asukkaita halvempien asuntojen haja-asutusalueille?

Taka-ajatuksenahan tässä on tietysti asumistukimenojen kasvun torppaaminen.

Vaikka Vantaalla rakennetaakin juuri nyt asuntoja ennätystahtiin, on tulijoitakin runsaasti. Kehäradan varrelle rakennetut, ja vielä rakenteilla olevat kokonaan uudet

kaupunginosatkaan eivät kykene tyydyttämään nimenomaan vuokra-asuntojen kasvavaa tarvetta. Ja kun niiden asuntojen pitäisi olla vielä niitä kohtuuhintaisia.

Vuokra-asuntotilannetta kommenteoidessaan VAV:n johtaja valittaa, että kun ei saada asuntorakentajia rakentamaan valtion tukemia ARA-vuokra-asuntoja. Tuollainen toteamus kunnallisen vuokrataloyhtiön johtajalta herättää kysymyksen, miksei hän itse laita omaa koneistoaan toimiin, ja rakenna niitä asuntoja? Kunnallinen asuntorakentaja on itseoikeutetusti niin sanottu yleishyödyllinen asuntomarkkinatoimija ja saa kaiken valtion rahallisen tuen asuntotuotannolle.

Eli kuntien asuntoyhtiöiden johtajien on turha valittaa tässä asiassa. Sen kun alkavat rakentamaan!

Unto Nikula

Kerava, Päivölänrinne

Luottamustoimen hoitaminen

Kun selaa läpi Asukasliiton neuvontapuhelimen aineistoa ja vielä selkeämmin kirjallisen toiminnan tuotoksia, ei voi olla huomaamatta kuinka paljon on asunto-osakeyhtiöiden hallitusten ja varsinkin hallitusten puheenjohtajien "erikoisetuja" koskevia valituksia ja pohdintoja. Tämä laittaa kysymään: "Onkohan Suomi sittenkään niin korruptiovapaa maa kuin mitä annetaan ymmärtää muulle maailmalle?"

Näiden sinällään usein pienten etuuksien omiminen on sinällään syvästi inhimillistä. Yhtiökokouksessa on sovittu hallituksen kokouspalkkiot, ja sitten joutuukin tekemään joskus paljonkin työtä kokousten välillä, niin olisihan se säälistä, että saisi pienen lisäkorvauksen.

Auto-, kerho- ja saunaetuja

Rahaa ei voi ottaa lisää, se on epäeettistä ja suorastaan moraalitonta. Toisaalta ei kai haittaa, jos puheenjohtaja saa ilmaiseksi vakituiseen käyttöönsä toisen autopaikan, jota lukaan ei sillä erää vuokraa. Hyvin yleinen tapa on se, että hallitus ottaa yksinomaiseen käyttöönsä kerhotilan, kun se on jäänyt vähälle käytölle. Se, että kertsillä istuu sitten hallitus ja juo muutaman bissen, kun muilta on otettu avaimet pois, on aivan loogista. Hallitushan ideoi siellä, kuinka taloyhtiö saataisiin entistä viihtyisämmäksi.

Tämä saa toki välillä aika hauskoja piirteitä. Eräässä isossa rivitaloyhtiössä on saunaosasto uimaaltaiseen. Hallitus päätti, että se ja yksittäiset hallituksen jäsenet saavat käyttää saunaosastoa veloituksetta. Perustelu oli se, että he huolehtivat saunatilojen siivouksesta. Saunan

ohjeisiin jätettiin kuitenkin määräs, että muut osakkaat edelleen maksavat 10 € tunti ja ovat veloitettuja siivoamaan saunaosaston käyttönsä jälkeen. Hallitus pysyi tiukasti kannassaan, että tässä noudatetaan prikulleen asunto-osakeyhtiölain 1. luvun 10. pykälää joka velvoittaa osakkaiden tasavertaiseen kohteluun. Juupa juu.

Lisäedut yhtiökokoukseen

Jos on pakko palkita itseään, niin mikä sitten on vähiten vahingollinen tapa?

Ehdottomasti huonoin tapa on se, että hallitus alkaa pitää tarpeettomia kokouksia. Vähänkin valveutuneet osakkaat huomaavat kyllä nopeasti, koska hallitus kokoontuu "hupia". Kaikki oman käden oikeuden käyttämiset, kuten uima-allasesimerkki tässä yllä, aiheuttavat närää johtuen niiden konkreettisuudesta. Se ylimääräinen autopaikka on näennäisesti aika viaton asia, mutta luopuuko puheenjohtaja siitä, jos hän jättää paikkansa hallituksen puheenjohtajana?

Kyllähän se niin on, että ainao kestävä menettely näissä asioissa on se, että padat sanotaan padoiksi. Jos hallituksen mielestä yhtiökokouksessa päätetty kokouspalkkio

ei tunnu riittävältä, pitää se sanoa seuraavassa yhtiökokouksessa. Jos lisäkorvaus on perusteltu, niin rationaaliset ihmiset yleensä asiaan myöntyvät, kun selvitykset ovat riittävät.

Luottamustoimi on pohjimmiltaan talkootyötä

Hallitustyöskentely asunto-osakeyhtiössä on loppupelissä silti talkootyötä. Ylilyönnit syntyvät, kun hallitustyötä ei kierrätetä. Kirjoittajalla on ollut tapana tilintarkastajana ohjeistaa epävirallisesti hallituksia, että "kun hallituksen jäsenen nk. virka- vuodet ylittävät taloyhtiön iän, on syytä aloittaa kierrätys". Loppuajan arava-talojen kohdalla tämä pätee erityisen hyvin.

Toinen muistiin merkittävä lausuma on seuraava "joka toisen rahoihin ryhtyy, osoittakoon erityistä huolellisuutta". Tämä koskee myös näennäisesti pieniä asioita, jossa on astuttu sen usein näkymättömän sopimattomuuden rajan yli.

Tapaamme seuraavaksi ensi vuonna, nyt on edessä Joulusta nauttiminen läheisten seurassa. Stressivapaata loppuvuotta toivottaen – kyllä se siitä.

Hans Duncker

Asuntorakentamisen korkotukijärjestelmän muutos

Asukasliitto antoi 7.11.2017 pyydetyn lausunnon hallituksen esityksestä **asuntorakentamisen korkotukijärjestelmän kehittämiseksi**. Puheenjohtaja Hans Duncker teki pohjan.

Esitys on kannatettava, koska se vastaa oleellisiin muutostarpeisiin, etupainoinen lyhennysohjelma, 6 % tuotto sijoitetulle pääomalle, kielto varautua tuleviin korjauksiin sekä virheinvestointien pääsääntöinen muuttaminen korkotuetuksi vuokratoksi. Lisäksi tasaveroinen kohtelu kasvukeskuksissa on tärkeä mukauttaminen.

Lainsäädäntömuutosten arvioitujen vaikutusten ei uskota olevan dramaattisia. Kykenemättömyys korjata, siis edes suhteellisesti alentaa kasvukeskuksien asuntojen vuokrataso kokonaisintervention (lue: ajallisesti rajoitettu vuokrasäännöstely) avulla, tekee kaikki osittainkin oikeansuuntaiset toimenpiteet perustelluiksi.

Vaikutus pientuloisten siedettävään hintaisen asumisen mahdollistamiseksi on tosin minimaalinen. Toisaalta kaikki parannukset ja täsmennykset saattavat yhdessä ainakin hidastaa vuokratason kokonaiskohoamisen, vaikuttamalla lisäävästi pitkän mallin tuotantoon.

Etupainotteisempi lainanlyhennysohjelma ja ylimääräinen lainanlyhennys on ehdottomasti kannatettava. Asuinkiinteistöjen tekniset elinkaaret ovat pääsääntöisesti 25–30-vuotisia. Asuntojen käyttöarvon päivittäminen edellyttää lisäpanostusta viimeistään kiinteistön 30 vuoden iässä. Mitä suurempi osa rakennuslainasta on tuolloin maksettu, sitä parempi. Indeksisidonnainen korkotukilaino on rahoitusinstrumenttina tervetullut.

Hankintakorkotukilainojen hyväksymisedellytysten lieventämisessä byrokratian vähentäminen ei ole riski. Allokoitujen varojen oikea ja tarkoituksen mukainen käyttö on riippuvainen valvonnan tehokkuudesta, ei myöntämisrajoitusten. Vuokra-asuntojen korkotukilainojen enimmäislainoitusosuuden nostamiseen liiton kanta on neutraali. Toivottavasti 95 % lisää toimijoiden määrää. Asunnon ostaminen 100 % velaksi, on aina aiheuttanut vinoutumia. Myös vuokra-asuntomarkkinoilla toimivien on sijoitettava jokin määrä omaa rahaa toimintaan. Korkotuen omavastuuosuuden alentaminen ja korkotuen maksuajan pidentäminen on myönteinen, jos se tuo uusia toimijoita markkinoille.

Asuntojen käyttötarkoitusero-

toksen hyväksymisen siirtäminen kunnilta ARA:lle saa tukemme. ARA on "henkisesti kauempana" muutoksenhakijasta kuin kulloinenkin kuntaosapuoli. Päätöksenteon kurinalaisuus on ratkaiseva. Korkotuki- tai aravalainoitettujen asuntojen luovutussäännösten muuttaminen on teknisesti hyvä muutos. Kielteisenä ilmiönä säilyy edelleen mahdollisuus, varsinkin aso-kannassa, aktiiviseen "alasaeroon", joka mielestämme loukkaa yksittäisen asukkaan oikeusturvaa. Alibudjetointi ei jälkilaskelmissa näyttäydä omakustannusperiaatteen vastaisena.

Korkotukilainoitettujen asumisoikeustalojen muuttaminen valtion tukemiksi vuokratoksi on ehdottoman hyvä uudistus. Sanktioiden olemattomuus tai alimitoitus on kaikissa yhteiskunnan rahojen osoittamisessa ja käyttämisessä "kaikkien paheiden äiti". Jo maksetun korkotuen takaisinperiminen ja yleishyödyllisyysstatuksen poistaminen väärinkäyttötapaüksissa on minimitaso.

Kunnan roolin tulisi olla ensisijaisesti oma kohtuuhintaisten asuntojen tuottaminen. Esitys on linjassa sen kanssa, että lisätään henkistä etäisyyttä myöntäjä/valvojan ja tuensaajan välillä.

AY

Lentokoneitten moottorien koekäyttöpaikka ja melueste, Ympäristölautakunta ja Finavia Oyj:n edustajat kentällä 22.11.2017.

Finnairin Airbus A330 jäänestökäsittelyssä ennen New Yorkin lentoa.

Laskeudutaan Helsinki–Vantaalle

Mihin lentokenttä kehittyä, ja mihin sen paisuminen vaikuttaa? Miten ympäristöasiat hoidetaan lentokentällä? Melu, vesienhallinta ja kaavoitus ovat usein esitettyjä kysymyksiä.

Todellisuudessa nykyään lentoasemalla laskeudutaan Helsinkiin, *Helsinki Airport*. Sopisi kyllä edelleen käyttää *Helsinki–Vantaata* lentoaseman nimenä, ollaanhan Vantaalla. Mitä vikaa on esimerkiksi *Stockholm–Bromma* -nimessä?

Tällä kertaa ei laskeuduta siivillä kentälle, eikä olla lentoon lähdössä, vaan ollaan ihan pyörillä bussissa. Vantaan ympäristölautakunta tustui *Finavia Oyj*:n vieraana kentällä maatoimintoihin. Isäntinä ja oppaina toimivat kestävän kehityksen johtaja **Mikko Viinikainen**, ympäristöpäällikkö **Kirsi Pitkäranta** ja vesienhallintapäällikkö **Elina Kauppila**.

Helsinki–Vantaa lentoaseman kestävän kehityksen ratkaisuihin on viime vuosina panostettu toden teolla. Lentoaseman kautta Suomi on saavutettavissa, ja ilman sitä olisimme pussissa. Ihmisten, tavaroiden ja pääoman liikkuminen on elinehto Suomen kilpailukyvyllä. Aasian kauttakulkuliikenteestä hyötyy koko Suomi ja siinä ollaan pohjoismaisittain kärkisijoilla.

Matkustajamäärät kasvavat ennakoitua nopeammin. *Finavia Oyj*, valtion omistamana yhtiönä, kehittää Suomen 21 lentoasemaa Maarianhaminasta Ivaloon. Helsinki–Vantaan kehittämiseen *Finavia* investoi 900 miljoonaa euroa. Investointiohjelma on nyt noin puolessa välissä. Lokakuus-

sa 2017 käynnistettiin Terminaali 1:n laajentaminen. Matkustajatilaa saadaan lisää 3 350 neliometriä vuonna 2019, uusia lähtöportteja tulee seitsemän.

Schengen-alueen kehittämisen ja joustava liikkuminen vievät eteenpäin. Järkevän joukkoliikenteen kehittämisestä puhutaan paljon. Lentäminen on kestävän kehityksen mukaista liikennettä, vaikka moni ympäristöasia saattaa askarruttaa lähialueitten asukkaita. Moni muistaa kehärahan glykoli-ongelmat.

Lentomelu ja hiilidioksidipäästöt hallinnassa

Ihmisten kokemus lentokoneista vaihtelee ja samoin reagoitiherkkyys. Lentoaseman lähialueilla ns. lentomelualueella asuu noin 15 000–20 000 ihmistä. Lentomelun hallinta on oikeastaan maantiedettä. Melua ehkäiseviin toimenpiteisiin kuuluu monia asioita. Ratkaisevaa on kiitoteiden käyttötapaa ja lentoreittien optimointi. Myös laskeutuminen aloitetaan kaukana kentältä loivaa liukua pienellä moottoriteholla. Lennonjohto seuraa tuulen suuntaa tarkasti, sillä nousut ja laskut pyritään ohjaamaan vastatuuleen.

Nykyaikaisten lentokoneitten melupäästöt ovat pienentyneet verrattuna 1990-luvun koneisiin. Seuraavaksi vaihtuvat ensi vuo-

sikymmenellä aikana vähämeluisina pidetyt *Airbus 320* koneet. Helsinki–Vantaan ympäristöluvas- sa on myös rajoituksia yöaikaan. Yöaikaista suihkoneliikennettä säädelään taloudellisella ohjauksella, sydänyöllä 00.30–05.30 maksu on lentoonlähtöjen osalta noin kolminkertainen. Kiitoteiden käyttö on vilkkainta iltapäivän tunteina klo 14–18, silloin laskeutuvan liikenteen vilkkaimpana aikana käytetään rinnakkain kahta kiitotietä.

Tärkeää on yhteistyö kuntien kanssa maankäyttöratkaisuissa ja yhdyskuntasuunnittelussa, joka voi olla ongelmallistakin pyrittäessä tiiviseen yhdyskuntarakentamiseen. Asukkaat arvostavat asuinalueen sujuvia liikenneyhteyksiä. Samalla luonnon ja viihtyisän elinympäristön on oltava lähellä. Pääkaupunkiseudulla yhdyskuntamelun merkittävimmät aiheuttajat ovat teiden ja katujen liikenne sekä raideliikenne. *Finavia* seuraa kuntien kaavoitusta ja esimerkiksi Tuusulassa kiitotien 3 laskeutumislina- lentomelualueella kaavoitusta muutettiin alkuperäisestä suunnitelmasta siten, että uuden asutuksen määrä pieneni.

Lentokoneiden jäänpoistossa ja jäänestossa käytettävää propyleeniglykolia kerätään talteen Helsinki–Vantaalla. Imuriautoilla käsitte- lyalueilta koottu väkevä glykolivesi- siliuos kuljetetaan keräilyaltaista Viikinmäen vedenpuhdistamon mädättämöön tai hiilen lähteeksi

Visiokuva tulevasta Terminaalin T2 uudesta sisäänkäynnistä, kurkista tulevaisuuteen (2020)

Arkkititeitoimisto ALA Oy ja Arkkititeitoimisto HKP Oy.

typenpoistoprosessiin. Miedompi glykolivesi ohjataan jätevesiviemäriin. Väkevänä kerätty vesimäärä on vuosittain 10 000–11 000 kuutiota ja jätevesiviemäriin johdetaan vuosittain 200 000–400 000 kuutiota. Glykolipitoiset lumet kerätään erillisille alueille, jotka on liitetty jätevesiviemäriin. Glykolin talteenkeräysaste on yli 80%. Glykolin keräysasteesta tehdään tänä vuonna selvitys lupamääräysten mukaan, vaatimuksia ehkä tarkistetaan.

Hiilineutraali lentoasema

Helsinki–Vantaa on virallisesti painanut hiilidioksidipäästöt nol- laan, ja saanut siitä kansainvälisen ACA-sertifikaatin. Tämä on tärkeä virstanpylväs ilmasto-ohjelman toteutuksessa. Taustalla on mitta- vaa selvitystyötä. Lentoasemalle

valmistui kesällä pohjoismaiden suurin lentoasemaympäristön aurinkovoimala, joka tuottaa lähes 10% terminaalilajennusten tarvitsemasta sähköstä.

Heinäkuulla 2017 *Finavia* aloitti uusiutuvan dieselin tankkaamisen ajoneuvoihin. Kokonaan jätteistä ja tahteista tehtyä biodieseliä käytetään mm. terminaalien ja lentokoneiden välillä kulkevissa busseissa. Muilla lentoasemilla uusiutuvan energian käyttöä lisätään bioenergian ja maalämmön avulla. *Finavian* tavoitteena on sitouttaa lentoasemilla toimivat yritykset uusiutuvien polttoaineiden käyttäjiksi. Maatoiminnoista hyvää matkaa.

Riitta Salasto

Kirjoittaja on Vantaan ympäristölautakunnan jäsen (sd.)

Ratkaisuja väestötappioalueiden asuntotilanteeseen

Ympäristöministeri **Kimmo Tiilikaisen** (kesk.) asettama työryhmä on luovuttanut raporttinsa kasvukeskusten ulkopuolisten alueiden asuntokannan ja asuinolojen kehittämistä.

Raportti sisältää nykytilan laajan kuvauksen ja arvioita tulevasta kehityksestä. Tyhjien vuokra-asuntojen määrä uhkaa kasvukeskusten ulkopuolella nousta lähivuosina nykyisestä vajaasta 7 000 asunnosta

10 000 asuntoon.

Väestö ja työpaikat vähenevät kasvukeskusten ulkopuolella. Tämä vaikuttaa myös asuntojen tarpeeseen. Muuttotappioalueilla vuokra-asuntojen kysyntä vähenee ja asuntoja jää tyhjiilleen. Myös väestörakenteen muutos vaikuttaa asuntojen kysyntään, kun nuoret muuttavat työn perässä kasvukeskuksiin ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Lisäksi ikääntyneet muut-

tavat kuntakeskuksiin palvelujen ja esteettömien asuntojen perässä. **Tilanteen helpottamiseksi** työryhmä ehdottaa, että korkeita, vanhojen aravalainojen korkoja alennetaan ja katoksi asetettaisiin 1,39%. Alennus koskisi noin 750 miljoonan euron aravalainoja, joissa korko nyt on ylimmillään jopa 5%. Lisäksi esitetään laina-aikojen pidentämistä. Näillä toimilla helpotettaisiin lainojen takaisinmaksua ja vuokrata-

loysteisöjen taloutta. Muutoksista hyötyvät myös talojen asukkaat, kun lainahoitokustannusten alentaminen laskisi vuokria.

Olisikin aika purkaa se menneiden aikojen sitoumus pitää vanhojen aravalainojen korot tasolla, joka on lukittu aivan toisenlaisessa rahoitusmarkkinatilanteessa, kuin mitä nyt eletään. Ministeri lupasi vastauksessaan ripeitä toimia valtion taholta tilanteen korjaami-

seksi.

Asuminen & Yhteiskunta -lehti seuraa työryhmän esityksen etenemistä ja sen sisältämien parannusehdotusten mahdollista toteutumista.

(YM, ARA, UN)

Työryhmän raportti löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta: www.ym.fi/Asuminen/ Työryhmä ehdottaa ratkaisuj

Kjell Westö tapaa mielellään lukijoitaan

Rikinkeltainen taivas on syksyn uutuuskirja, joka on saanut lukijat liikkeelle. **Kjell Westön** kirjaa onkin jo ehditty odottaa, koska hän ei julkaise kirjaa joka syksy, vaan kypsyttelee tarinoitaan nelisen vuotta ja tulos on ollut odottamisen arvoinen.

Westö kirjoittaa ruotsiksi, mutta kirjat ilmestyvät samaan aikaan myös suomeksi.

Uusin romaani sijoittuu pääosin Helsinkiin, kuten myös aiemmat *Leijat Helsingin yllä*, *Missä kuljimme kerran* sekä *Kangastus 38*. **Kjell Westön** kirjat ovat tärkeä tapaus Suomessa, mutta niitä odotetaan myös Ruotsissa. Mitä merkitsee saada lukijakuntaa myös Ruotsista?

– Kyllähän se paljon merkitsee. Kirjoitan ruotsiksi, joten Ruotsissa on kymmenen miljoonaa ihmistä, jotka pystyvät lukemaan teokseni alkukielellä. Urani Ruotsissa oli pitkään vuoristoratamainen, pientä menestystä seurasi aina vastoinkäyminen. Kaksi viimeisintä kirjaa, *Kangastus 38* ja *Rikinkeltainen taivas* ovat kuitenkin tuoneet minulle valtavasti uusia lukijoita ja arvostelutkin ovat olleet hyviä. Olen todella iloinen tästä. Sanon silti, että suomalainen – sekä suomen- että ruotsinkielinen – lukijakuntani tulee aina olemaan minulle se läheisin ja tärkein.

Dagens Nyheterin arvostelija yltyi kiittelemään jopa niin, että ”syksyn paras ruotsiksi kirjoitettu tulee Suomesta”.

Teet kirjoitustyötä Helsingissä ja kirjan tapahtumat alkavatkin Lauttasaaresta. Onko Lauttasaarella joku erityinen merkitys sinulle?

– Olen asunut Helsingissä todella monessa kaupunginosassa mutta en koskaan Lauttasaarassa. Lauttasaarelaisia kavereita on tosin ollut runsaasti ja olen Drumsö IK:n ikämiesten kanssa pelannut jalkapalloakin. Mutta pääsyy sille että Laru on lähellä sydäntäni on sen merellisyyden. Lauttasaaren eteläkärki on Helsingin hienoimpia paikkoja. Olen käyttänyt sitä ”mietintämyssy”-paikkana lähes niin kauan kuin muistan. Annoin eteläiselle Lauttasaarelle tärkeän roolin uudessa kirjassani.

Kirjojen valmistuttua vaihtuu

Hilkka Kotkamaa

– Ruotsissa keskivertolukija tietää yllättävän vähän Suomesta, mutta luulen, että romaanini ovat tuoneet Suomea lähemmäksi ruotsalaista lukijaa, Kjell Westö arvioi.

yksinäinen puurtaminen markkinarumbaksi. Se ulottuu ympäri Suomen, Ruotsin ja muuallakin. Markkinointi kuuluu nykyään yhä kiinteämmin kirjailijan työhön.

– Ei se ole pelkkä markkinarumba. Se on myös lukijoiden tapaamista pitkän ja yksinäisen kirjoitusprosessin jälkeen. Kontrasti yksinäisyyden ja humun välillä on hurja, mutta olen jotenkin oppinut pitämään molemmista maailmoista. Tosin jos joutuisin valitsemaan niiden välillä, valitsisin yksinäisyyden – kirjoittaminen ja luominen on minulle kaikki kaikessa. Ajattelen kuitenkin asiaa myös sen

kautta, että olen saanut niin paljon. Mm. parhaimman lahjan, minkä kirjailija voi saada – laajan ja uskollisen lukijakunnan useassa maassa. Olen sitä mieltä, että minun kuuluu antaa jotakin takaisin, siksin reissaan.

Tiedän, että kuulun ”vieraanraisiin” kirjailijoihin tässä suhteessa – kierrän paljon ja pitkään. *Kangastus 38* -kirjan jälkeen matkustusrumbaa kesti 22 kuukautta. Tänä syksynä olen matkustanut ehkä enemmän ja intensiivisemmin kuin koskaan, *Rikinkeltaisen taivaan* kanssa. Mutta tällä kerralla haluan katkaista esiintymiset nopeammin kuin viimeksi.

Seuraava kirja on jo aika pitkällä, se on nyt hyllyllä matkustelun ja esiintymisten takia mutta halajan takaisin sen luokse, sitä kirjoittamaan.

Tavattessani Kjell Westön hän oli Helsingin kirjamesseilla. Yhä suuremmaksi paisunut tilaisuus sujui hienosti, mutta enemmän ajattelua vaati Göteborgin kirjamesseut.

– Göteborgissa oli todella outo tunnelma. Se johtui messuja edeltäneestä kiivaasta keskustelusta ja boikotista ja tietysti kaikista eniten natsien ja muiden äärioikeistolaisen läsnäolosta johtuen. Varsinkin lauantai oli painostava, Göteborgin keskusta oli kuin sota-alue, täynnä barrikadeja ja poliiseja ja mielenosoittajia. Onneksi natsit tyrivät oman mielenosoituksensa ja joutuivat poliisien saartamiksi ja melkein pä naurunalaisiksi. Toinen suuri häviö oli Göteborgin kirjamesseut, jotka kärsivät yleisökadosta. Henkilökoh-taisesti en voinut valittaa, halusin puhua messuilla politiikkaa ja sainkin puhua politiikkaa.

Kirjojen vastaanotossa on eroa, riippuen julkaistaanko kirja Suomessa, Ruotsissa ja muissa maissa.

– Suomenruotsalaiset, suomenkieliset ja riikinruotsalaiset lukijat, kaikki he lukevat teoksiani hieman eri tavalla. Suomenruotsalaiset ja suomenkieliset lukijani muistuttavat toki toisiaan siinä, että osaavat Suomen historian ja nyky-yhteiskunnan tapahtumat hyvin. Ruotsissa keskivertolukija tietää yllättävän vähän Suomesta – mutta tuntuu siltä, että romaanini ovat tavallaan tuoneet Suomea lähemmäksi ruotsalaista lukijaa. Näin on ainakin siitä päätellen, että lukijakunta kasvaa kirja kirjalta ja esiintymisissä käy hyvin väkeä ja he kysyvät Suomesta paljon. Minä yritän kertoa ja valistaa parhaani mukaan.

– Suomen ja Ruotsin lisäksi kirjoitani luetaan kohtuullisen paljon myös Tanskassa ja Norjassa. Keski-

Euroopassa, esimerkiksi Ranskassa ja Saksassa, Suomi on jo hyvin eksotinen maa. Ja kun kirjoistani muutama, ja sattumalta juuri ne, jotka käsittelevät sisällissotaamme ja sen traumoja – *Kangastus 38* ja *Missä kuljimme kerran* – ilmestyivät Espanjassa, kaikki minua haastatelleet toimittajat halusivat tietää, miten Suomi selvisi ja eheytyi sisällissodan jälkeen – Espanjalla kun oli oma sisällissotansa 1936–39.

Kjell Westön edellinen 30-lukua kuvaava kirja *Kangastus 38*, *Leijat Helsingin yllä* ja *Missä kuljimme kerran* ovat kokeneet muodonmuutoksen varsin suosituksi näytelmäksi. *Kangastusta* esitetään juuri nyt Suomen Kansallisteatterin näyttämöllä täysille katsomoille.

– Olen ollut onnekas sikäli, että mielestäni kaikki teatterisovitukset kirjoistani ovat olleet onnistuneita, laatutyötä kaikin tavoin. Silti se jännittää joka kerta, onhan se aina iso haaste siirtää romaani näyttämölle. Osaan antaa teatterintekijöiden tehdä työnsä rauhassa – olen ollut töissä teatterissa nuorena ja muutenkin tehnyt paljon yhteistyötä teatteri-ihmisten kanssa, ja tiedän, että he ovat rautaisia ammattilaisia ja että heidän pitää saada tehdä työnsä rauhassa. Teatteri on ihan toinen taidemuoto kuin romaani ja joka taidemuodolla on omat lakinsa ja metodinsa. Tämä *Kangastus 38* Kansallisessa on mielestäni näistä onnistuneista töistä kaikkein onnistunein. **Michael Baranin** dramatisointi yhdessä ohjaaja **Mikaela Hasanin** kanssa, Hasanin ohjaus, kahdeksan näyttelijän saumaton yhteistyö, lavastus, puvustus, musiikki, se kaikki minusta se on ehyt, julma ja kaunis esitys ja olen erittäin iloinen koko porukan puolesta. Ja myös alkuteokseni puolesta, että uskalsivat tarttua haasteeseen ja suoriutuivat siitä niin hienosti.

Hilkka Kotkamaa

Suurinta kaikista on kotiseuturakkaus

”**K**orsolaiseen rakkauteen ei kuulu feikkaaminen”, kuuluu vuorosana pääkaupunkiseudun yhden vireimmän harrastajaryhmän Tikkurilan teatterin täydessä Vernissan Vinssisalissa. Marraskuulla oli nähtävillä ”Suurinta niistä on Vantaa” täpötäysille katsojajoukoille.

Vantaan kaupunginmuseo keräsi ”Tunteiden kiitorata” näyttelyyn vantaalaisten tarinoita ja tekijät lisäsivät omasta kokemuksestaan kauniita, hauskoja, traagisia ja ihmeellisiä tarinoita vantaalaisen rakkauden karheasta arjesta.

Jenni Kokander ohjaa koomisella, televisioista tutulla näyttelijäkokenuksellaan. Lyhyttarinoissa vanhiklan vartijat rakastuvat vankeihin, Jumbon vartija rakastuu parfyymipullonäpistelijään, tytöt rakastavat rockistaraa, naimisissa olevat rakas-

tuvat toisiin, teatterissa rakastutaan kanssänäyttelijään jne.

Hienosti toimii 15 ihmisen ryhmä yhdessä ruutupaidoissaan, kun osat ja kohtaukset vuorottelevat paikaisessa tahdissa. Nopean rytmin takia moneen hahmoon ei ehdi täysin tutustua, ennen kuin seuraava tulee esitystilaan.

Ryhmästä on näin yleensä turha poimia ketään, mutta kaksi naista ja yksi mies jäivät mieleen. **Päivi Salmi** tulkitsee herkän rakkautellisesti tarinan lähettäneen kertomuksen omien vanhempiensa kuolemasta. **Minna Laine** on mainio Jumbon tarjoilijana ja muissa osissaan. Teatteri Kultsasta tuttu **Jukka Hurjanen** on kotiutunut Tikkurilan teatteriin kaikella hurmaajacharmillaan. Joukko on aika naisvaltainen, joten miesten osiakin piti täyttää osin naisilla.

Risto Kolanen

Susanna Melander on yksi Tikkurilan teatterin Vantaa-näytelmän hyvin yhteen pelaavista harrastajänäyttelijöistä.

Milja Veini

ASUKASLIITON NEUVONTAPUHELIN

p. 0600 972 72 arkisin klo 10-14

Liitto neuvoo:

- ▲ vuokra-asukkaita
- ▲ osakeyhtiöiden osakkaita
- ▲ asukkaiden yhdistyksiä
- ▲ asukas- ja talotoimikuntia
- ▲ asukkaiden oikeuksissa
- ▲ sopimus- ja vastuuasioissa
- ▲ asumisterveysasioissa
- ▲ asuinympäristöasioissa

Puhelun hinta 1,69 e/min + pvm

VIILO & VAINIO OY

Topeliuksenkatu 7 A, 00250 Helsinki

puh: 010 8411 000

fax: 010 8411 009

email: etunimi.sukunimi@viilovainio.fi

www.asianajotoimistoviilo-vainio.fi

Koulutettu henkilökuntamme
takaa korkean laadun ja
aikataulussa pysymisen.

Tinkimätöntä laatua vuodesta 2008.

YHTEYSTIEDOT

Martti Toukola

p. 040 747 8846

maratoukola@gmail.com

Aarne Toukola

p. 0500 438 863

VESIVAHINGOT
LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT

ASURAS
RAKENNUSPALVELUT

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Asukasliitto ry on
valtakunnallinen, kaikkia
asumismuotoja edustava
asumisen asiantuntija.

Liittymällä jäseneksi saat
asumiseen liittyvää neuvontaa
sekä Asuminen ja yhteiskunta
-lehden kotiisi.

Asukasliitto ry tarjoaa
koulutusta, järjestää
seminaareja ja
asukastapahtumia.

Haluan liittyä Asukasliitto ry:n jäseneksi

Nimi

Puhelin

Sähköposti

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Jäsenmaksutili	FI64 4006 0010 2127 99
Henkilöjäsen	28 e
Yhdistykset	1-50 jäsentä 40 e, yli 50 jäsentä 45 e

Postita liittymiskortti osoitteeseen:
Asukasliitto ry, Vuosaarentie 6a B, 00980 Helsinki

Jäseneksi voit liittyä myös netissä www.asukasliitto.fi

- Asukasliittoon voi liittyä:
- asukasyhdistys
 - vuokralais- ja talotoimikunta
 - muu asukkaiden yhteisö
 - henkilöjäsen

- Liitto neuvoo:
- vuokra-asukkaita
 - osakeyhtiöiden osakkaita
 - asumisoikeusasukkaita
 - asukkaiden yhdistyksiä
 - asukas- ja talotoimikuntia

Liity jäseneksi!

Asukasliitto ry

on valtakunnallinen, kaikkia asumismuoto-
ja edustava asumisen asiantuntija. Liitty-
mällä jäseneksi saat asumiseen liittyvää
neuvontaa sekä Asuminen & yhteiskunta
-lehden kotiisi. Asukasliitto ry tarjoaa kou-
lutusta, järjestää seminaareja ja asukasta-
pahtumia.

Asukasliittoon voi liittyä:

- asukasyhdistys
- vuokralais- ja talotoimikunta
- muu asukkaiden yhteisö
- henkilöjäsen

Liitto neuvoo:

- vuokra-asukkaita
- osakeyhtiöiden osakkaita
- asumisoikeusasukkaita
- asukkaiden yhdistyksiä
- asukas- ja talotoimikuntia

Asukasliitto ry
Vuosaarentie 6 a B
00980 Helsinki
p. 045 132 8404 (toimisto)
asukasliitto@asukasliitto.fi
www.asukasliitto.fi

Jäseneksi voi liittyä myös
netin kautta.

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	IBAN LUSP Virkkala FI64 4006 0010 2127 99	BIC HELSEFIHH
Saaja Mottagare	Asukasliitto ry Vuosaarentie 6 a B 00980 Helsinki	Merkitse viestikenttään jäsenen nimi, e-mail ja osoite, niin pystymme kohdistamaan jäsenmaksun oikealle jäsenelle. Henkilöjäsenmaksu 28;-
Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress		
Allekirjoitus Underskrift		Viitenumero Ref. nr
Tilitä nro Från konto nr		Eräpäivä Förfallodag
		Euro 28,00

Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalingen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummer som betalaren angivit.